

ex: 7 ipse fundavit eā altissimū. CHRY. Sic autē regib?
commilitones sunt qui cū viciniores cūstunt: sic io ane
cū esset amicus sponū dēppe cū aduentū pcessit. 7 hoc
est quod subdit: pcebis enī cū faciē dñi parare vias cū.
Alī enī pphete emīn? xpi mysteriū pdicauerāt: hic vō p
pdicauit vī 7 xps videtur 7 cū eorū idicatur. GR.
xix mo. Quidē autē pdicādo a seorsim vitiōz corda
audientium mūdat: venientis sapie ad cor viā pparat.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

THEO. Qualiter peris: via dñi pparauit exponit
subdñe: Ad van. sciam salu. ple. eius. Salus dñis iesus ē
vata est auct. plebi scia salutis. i. christi a iohāne: q. testimo-
nium phibet ar. de christo. **BEDA.** Quā. i. iesu. i. salu-
ta: i. nōmē exponere desideras salutis mentionē frequē-
tat: s. ne pālē salutē pmitit putarē subdñis: In remissionē
peccatorū cor. **THEO.** Nō enī aliter cognitus eēt de-
us: nisi plebi peccata dimisisset. Deī enī ē peccata dimitte-
re. **BEDA.** Neq. iudei nō christū fuisse: s. antichristū
maluit expectare: q. nō intus a peccati dñio: sed foris ab
humane seruitutis iugo cupiūt liberari.

Per viscera misericordie dei nostri: in quibus
visitauit nos oriens ex alto.

THEO. Quia deus peccata nobis dimisit: nō ppter
opera nra s; ppter misericordiā suā: ideo venienter ad
deū. Per visce. miseric. dei nri. CHRY. Quia qdē misē
cordia nō ipsum inq̄rentes inuenimus: s; deū p nobis
deus aperuit. vñ sequit. In qbus. s. misericordie opib; vñ
humano. assumpta carne: Oriens ex alto. GRE-
CVS: In altis pmanens nō in terrenis pns: nō diuisione
mansit: neq; circūscriptiōe: qd intellectus noster cōpre-
hendere nō pōt: nec vlla serie verborū exprimere.

Illuminare his qui in tenebris et in umbra
mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in vi-
am pacis.

BEATA. Recte christus oīes vocat: qz nobis oīū ve-
lūcia aperuit, vñ seq̃tur: Illuminare his q̃ in tene, et in
m̃. mo. sedet. CHRY. Tenebras hic appellat nō ma-
les: s̃ p̃bros et infidē dīstīnāz. BASI. Tenebras ma-
les et p̃bros gentīlīs que idoloꝝ cultū grauiabat: donec
ṽra dīsp̃erit caligineꝝ et splēdoꝝ veritatis expādīt.

RE. iij. mo. Umbra vō mortis obliuio mētis accipit. sicut enim mors hoc qđ interficit agit: vt non sit in vita obliuio h quod intercepti agit vt nō sit in memoria. vñ deoz pples qđ vbi oblitus fuerat: dicit i vmbra mortis fore. Umbra etiā mortis mors carnis accipit: qđ sic veritas est qđ aia sepat a deo: ita vmbra mortis ē qua caro parat ab aia. vñ vocemur: qđ Operuit nos vmbra mortis. Per vmbra etiā mortis imitatio diaboli qđ mors apocalypsi dicit dēsignat: qđ sicut vmbra in iuxta qualitate in corpore ducit: ita actiones iniquoz dēspecie imitatio ē exprūmunt. CHRY. Recte autē dicit: Sedēt nō iambulabam? i tenebris: s; sedebam?. THEO. Nō iia autē oīes dñs hīs qđ in tenebris sedēt illuminat: s; aliis id amplius facit. vñ sequit. Ad dirigēdos pedes nros viā pacis. Uia pacis ē via iusticie ad quā dīrecte pectus affectus aīarū nostraz. GRE. in homi. Tūc enim illas nostros in viā pacis dirigimus: qñ per illud accedim⁹ iter pergitus: in qđ ab auctoritate nri grā nō discorde. AMB. Sicut i illō aduerte qđ pancia helicabeth: multis scabrias ppheticis: vñ vñ sancto ipler? spīri loquebat: s; disciplina seruauit: vt mulier discere magis de diuina sunt studeat qđ docere.

¶ Puer autem crescebat ⁊ confortabatur spi-
ritu: ⁊ erat in desertis vsq; ad dies ostensionis sue
in israel.

BEDA: Predicator: penitentie futurus: vt liberi⁹ audito
res suos a mudi illecebris erudiendo sustollat principia
in desertis transigit vita. vnde dicit: Puer aut crescebat

THEO. Scdm eo: pozale etate: 7 cofortabat spū. Si mul eni cu eo: poze spūale donū creſcebat: 7 spū opera tiōis in eo magis ac magis oñdeſcebat. **ORI.** Uel creſce bat spū nec in eadez pmanebat mēſura qua cepat: ſz ſemp creſcebat ſpūs in eo: ſemp voluntas eius ad meliora ten dens habebat pfectus ſuos: 7 mens diuini aliqd contē plabat. Creſcebat ſe memoria: vt purā i theſaurū ſuo re cōderet. Addit autē: Et cofortabat. Infirma. n. eſt humana natura. Legim enī: Caro aut infirma. Conſolāda eſt itaqz ſpū: ſpūs enī pmp? eſt. Multi cofortant carne: athleta de ſpū robozādus ē: vt ſapiam carnis elidat. vñ reſciſit: ſciens tumultū vrbū ppter frequentāz. Sequi. n. Et erat in deſertis. vbi purior: ar eſt: celi apertius: 7 familiarior: deus: vt q: nōdū baptiſmī 7 predicationis tēpus adueni rat: vacaret orationibus 7 cū angelis conuerſaret: appel larer dñm: 7 illū audiret dicentes: Ecce aſſuſ. **THEO.** Uel erat in deſertis vt extra multoz maliciā nutritur: 7 vt nēminē vereretur arguere. Si. n. fuiſſet in mūdo: forte fuiſſet amicitia 7 cōuerſationē hoīum deſeruat: ſimulatiō vt eſſet fide dignus qui predicaturus erat chriſtum. Occultabatur autē in deſertis: donec placuiſſet deo ipſum fratelliſtico populo dēmonſtrare. vnde ſequitur: Uſqz ad oīem offenſionis ſue ad iſrael. **AMBRO.** Quibz et autē tempus quo fuit in vtero ppheta deſcribit: ne marie preſentia taceatur: ſz ipſ ſileat infantiē: eo q preſentia ma ris domini in vtero robozatur: qui infans impediēcia n. eſciuit. .II.

Actum est aut in diebus illis xpi edictū
a cesare augusto: vt describeretur vniuer-
sus orbis. **H**ec descriptio prima facta est
preside syrie cyrino. **E**t ibant omnes vt profite-
tur singuli in suam ciuitatem. **A**scendit autem
ioseph a galilea de ciuitate naazareth in iudeā ciui-
tatem dauid que vocatur bethleem: eo qd esset de
omo et familia dauid: vt profiteretur cuz maria
esponsata sibi vxore pregnante.

BEDA: Nasciturus in carne dei filius: sicut de virgine natus virginitatis sibi decus ostendit esse gratissimum: ita acatissimo reposito seculi percat: quia pacem querere docuit: pacis sectatores inuicem dignat. Nullum autem potuit maxime pacis indicium quia vna totius orbis descriptio concludi: iustus moderato: augustus: tanta duodecim annis circa tempore dominice natiuitatis pace regnauit: ut bellis toto orbe privis. prophetie presagium ad hanc videat implese. unde dicitur: actum est autem in diebus illis: Exiit edicta a cesa. augustinus ut describitur: vincens orbis. GRECVS: Tunc etiam nascitur christus: cuius principes iudeorum deseruerat: et ad romanos principes translatum erat imperium: quibus iudei tributa soluebant. sic impletur prophetia predictans non deficere ducem de iuda nec principem de femoribus eius: donec veniat qui mittendus est. iam vero cesare augustinus. xlii. annum imperij peragente: exiit edictum: totius orbis conscribi ad tributa solueda: quod dida cyrino cesar comiserat: quem iudee et syrie prefides statuerunt. ut sequi: hec descriptio prima facta est a pfide syrie cyrino. BEDA: Signat hanc descriptionem vel prima esse eam: totius orbis conclusurum: quia plerique iam partes terrarum perlegunt fuisse descripte: vel primo tunc cepisse quando prius in syriam missus est. AMBRO: Pulchre autem effidis nomen addidit: ut serie temporis designaret. naz si consules ascribuntur tabulis emptionis: quorum magis redemptioni omnium debuit tempus ascribi. BEDA: Summa autem dispensatione professio censuum ista descripta: ut in sua quisque patriam ire iuberetur: finem quoque sequitur:

Et ibant omnes ut proficere. singuli in ciuita. sua. **Q**uod ideo factum est: ut dñs alibi conceptus: alibi natus: inuidiantis herodis fauorem facilius euaderet. vñ sequitur: Ascen. au. et ioseph a galilea de ciuita. naza. in iudea. **CHRY. SO.** Domino autem dirigente augustus h edificatus censu it: ut vnigeniti pñtie famulet. nā h edictū matrem attrabe bat in patriā: quā pphete pñdixerāt. f. in bethleem iude. vñ dicit: Ciuitatē dauid que vocat bethleē. **GRECVS.** 30 aut addidit ciuitatē dauid: ut pmissione factam dauid a deo ex fructu ventris ei rex ppetu adueniret: eē ppletaz annūciat. vñ sequitur: Et q esset de domo et familia dauid. Per h aut q ioseph erat de cognatiōe dauid: cōtent fuit euangelista ipsaz quozq vginē de cognatiōe dauid pmul gare: cū lex diuina pñderet cōiugales copulas ex eadez pgenie. cōtrahi. vñ sequitur: Cū maria desponsata sibi vxo re pregnante. **CYRIL.** Dicit aut eā fuisse desponsatam innuēs q solis sponalib pcedentibus ē cōceptio subse secuta: neq. n. ex virili semie sacra virgo pcepit. **GRE.** in ho. **WYLLICE.** aut nascituro dño mūdus describit: qz il le apparebat in carne q electos suos ascriberet in eternita te. **AMBRO.** Et dñs pfectio secularis oñdē: spiritalis implicat: nō terraz regi dicanda s3 celi. pfectio ista fidei census aīoz est. Abolito. n. synagoge cēsu vetusto: nou census ecclesie parabat. deniqz ut scias censum nō augu sti eē s3 christi: tot oibz pñteri iubet. Quis aut poterat professione tot oibz exigere: nisi q totius oibz hebāt imperiū? Nō n. augusti s3 dñi et terra et pleniūdo ei. **BEDA.** Qui etiā vocabulū augusti perfectissime pple uit: ut puta suos et augere desideras: et augere sufficiens. **THEO.** Cōueniens etiā erat: ut p christū cult multo rum deoz deficeret: et vnus de coleret: vñ vnus rex o2 bi imperasse describit. **ORI.** Diligentius aut inuenti sacramētuz quoddā videt figurari: q in tot oibz pfectio ne describi oportuit christū: ut cū oibz scriptus san ctificaret oēs: et cū o2 be relatus in censum pñmionē sui pberet o2 bi. **BEDA.** Sicut aut nūc iperante augusto et presidente cyrino ibat singuli in suā ciuitatē ut pñterer tur censum. sic nō iperante christo p doctores ecclesie pñ fides pñteri debemus censuz iusticie. **AMB.** hec ē er go prima pfectio mentū dñi cui oēs pñtent: non pñonis euocatiōe s3 vatis dicent: oēs gētes plaudite manibus. deniqz ut sciant censum eē iusticie: veniūt ad eū ioseph et maria: h est iustus et virgo. Ille q verbū seruaret: ista q pa reret. **BEDA.** Ciuitas nra et patria ē brā ad quā cresce ribus quotidie vñtibus ire debem. Quotidie autē san cta ecclesia suū comitata doctore de rota mundane puer satōis qd galilea sonat: in ciuitatē iuda. f. cōfessōis et lau dis ascendens: in censum sue deuotiōis regi eterno pfoluit que in exemplo beate virginis marie cōcepit nos virgo de spū: que alij qdē desponsata ab alio secūdat: dñi ppo sito sibi pontifici visibiliter iungitur: sed inuisibilis spūs virtute cumulatur: iudicans ipso nomine q instantia lo quentis magistri nil valet: nisi augmentum superni iuuu minis ut audiatur acceperit. **F**actum est autem cum essent ibi: impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primoge nitum: et pñtis eum inuoluit: et reclinauit eum in presepio: qz nō erat ei locus in diuersorio. **AMBRO.** Breuiter sanctus lucas et quō et quo tpe et quo loco fm carnē christi natus sit: explicauit dicens: factū est aut cū essent ibi: impleti sūt dies ut pareret. Quō qdē qz nupta cōcepit: s3 virgo generauit. **GRE. nisen.** Apparet. n. ut hō nō p oia legibus hūane nature subij citur: nā q ex muliere nascit: humilitatez redolet. Virgi nitas vō que oīni deferuiuit: oñdē qz trāscēderet hoīez hūl qz iocūda portatio: o2 imaculat: part facit: absqz corruptela natiuitas: nec ex luxu icipiens: nec dolo2ib edita: qz nāq ea que nature nre mortē per culpā inseruit

dānata est: ut cū dolo2ib pareret: oportebat parentē vi te cū gaudio partū pficere. **E**o aut tēpore p icorruptionē virgineā ad vitā trāsmigrat mo2 talitū: in quo diuinit iei piūt tenebre: et nocturna imensitas exuberantia deficere cogit. **M**ors enīz peccati finē prauitatis atingerat: s3 de cetero tēdit ad nihilū ppē vere lucis pñtiāz qz radqz cūa gelicis totū o2 be illustrauit. **BEDA.** Eo etiā tpe dignat est icarnari: quo mox natus censu cesaris ascriberet: atqz ob nostri liberationē ipse fuitio subderet. vñ etiā nō solu ppē iudiciū regij schematis: s3 etiā ppter nominis sacra mentū dñs i bethleē nascit. **GRE.** bethleē qppe dom panis interpretat. Ipse nāq est q ait: Ego suz panis viuus q de celo descendī. **Loz.** ergo in quo dñs nascit dom pa nis ātea vocabat: qz futurū erat ut ibi ille p naturā carnis appareret: qui electoz mentes interna satietate reficeret. **BEDA.** Sed et vñq ad cōsummationē seculi dñs ina garēt cōcipi in bethleē nasci nō desinit: cū quilibet audie tium verbū flore suscepto domū in se eterni panis efficit quotidie i vtero virginali: hoc est in aīo credentiū pñ fidez concipit: p baptisimū gignit. **Sequitur:** Et peperit filium suū primogenitū. **HIERO.** cōtra beluidiū: Ex hoc belu dus nūc approbare pñmogenitū dicit nō posse: nisi euz q habeat: et fratres: sicut vnigenit ille vocat q parentibus sit solus filius. **N**os aut ita diffinim: Vnigenitus est pñ mogenitus: nō omnis primogenitus ē vnigenit. **P**rimo genitū nō esse dicimus cū quem alij subsequuntur: s3 ante quem nullus: alio qn si nō est pñmogenitus nisi is quez se quant et fratres tādiu sacerdotibus primogenita nō debē tur: quādiu et alij fuerint pcreati: ne forte partu postea nō sequēte vnigenitus sit et nō pñmogenit. **BEDA.** Et etiā vnigenit in substantia diuinitatis: primogenitū susceptio ne humanitatis: primogenitū in grā: vnigenitus in natura. **HIE.** Cōtra beluidiū: Nulla autē ibi obsterit: nulla mulierculaz sollicitudo intercessit. **I**psa pñtis inuoluit infante: ipsa mater et obsterit fuit. vñ sequitur: Et panis eū inuoluit. **BEDA.** Qui totū mūdū vario vestit ornatu panis vñtib inuoluit: ut nos stolā primam recipere valea mus: per quez oia facta sunt: manus pedesqz astringit: ut nostras manus ad opus bonū exerceret: pedesqz sint i vi am pacis directi. **GRECVS.** **O** admirabile coartatio nem et peregrinationē quaz subit qz pñtet o2 be: ab initio capiat penuriam: et eam in seipso decorat: nimirū si vola uisset venire poterat mouēdo celū: cōcutiendo terrā: emi tens fulmina: nō aut sic pcessit. nō n. perdere sed saluare volebat: ab ipsis primordijs humanā pculcare supbiaz atqz ideo nō tñ homo fit: sed etiāz homo pauper et pau perem matrē elegit: que caret his quibus natū infanterē clinet. **Sequitur. n.** Et reclinauit in presepio. **BEDA.** Buri presepio angustia continetur cui celum sedes est: ut nos per celestis regni gaudia dilatet. Qui panis est angeloz in presepio reclinauit: ut nos quasi sancta animalia car nis sue frumēto reficiat. **CYRIL.** Reperit etiam ho minem factum bestialez in anima: et ideo in presepio loco pabuli ponitur: ut vitam bestialem mutates: ad cōsonaz homini perducamur scientiā: ptingentes nō fenim: s3 panem celestem vite co:pus. **BEDA.** Qui autem ad dextrā patris sedet: i diuersorio loco eget: ut nobis i o mo patris sui multas māssiones pparet. vñde sequitur: **Q**z non erat ei locus in diuersorio. **N**ascitur nō in parca tū domo: sed in diuersorio et in via: quia per incarnatio nis mysterium via factus est: qua nos ad patriam vbi ve ritate et vita fruemur adduceret. **GRE.** in homi. **E**t v ostenderet: qz per humanitatez qua assumpserat: quasi in alieno nascebatur non fm potestatem: sed fm naturam. **AMRO.** Propter te ergo infirmitas in se potentia: ppter te inopia in se opulentia. noli hoc estimare quod cernis: sed quod redimeris agnosce. **P**lus dñc ieli iuiuri is tuis debet qz redemptus suz: qz opibus qz creat. **N**ō prodesse nasci: nisi etiam redimi pñuisset.

Cyryllus. a.

Hieronymus. b.

Hieronymus. b.

Cyryllus. b.

Gregorius. Nysenus. a.

Et pastores erant in regione eadem vigilantes: custodientes vigilias noctis super gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos: et claritas dei circumfulsit illos: et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere. Ecce enim euangelico vobis gaudium magnum quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator qui est christus dominus in civitate david. Et hoc vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum: et positum in praesepe.

AMBRO. Videte quomodo diversa curia fidem attrahat. Angelus maria: angelus ioseph: angelus pastores edocet. de quibus dicit: Et pastores erant in regione eadem vigilantes: custodientes vigilias noctis super gregem suum. **CHRY.** Ioseph quidem in somnis apparuit angelus: pastoribus autem visibiliter quasi rudioribus: non autem angelus iuxta hierosolimam: non requirit scribas et phariseos: erat enim corruptus: et per invidia cruciabantur. Sed hi erant synceri: antiqua purgatione patriarcharum et moysi colorati. Est autem semita quaedam ad philo sophiam perducens in occidentem. **BEDA** in hoc. Natusque autem in tota veteris testamenti serie reperitur angelos quod tam sedulo apparere patribus: cum luce apparuisse. Sed hoc privilegium recte huic tempori est fuerit. quoniam exortum est in tenebris lumine rectis corde. unde sequitur: Et claritas dei circumfulsit illos.

AMBRO. Ex vtero fundit: sed conuscat a celo: terre non in divinis foris iacet: sed celestis lumine viget. **GRECVS.** Uterum paritum facti sunt in miraculo. unde sequitur: Et timuerunt timore magno. Sed angelus cum pauore ingruerit: fugat ipsum. unde sequitur: Et dixit illis angelus: nolite timere. non solum se sed et terram: sed etiam alacritate infundit. Sedque enim: Ecce enim cum. vo. gau. ma. quod erit omni populo. Non solum populo ideoque sed etiam omnibus. Causa autem gaudij ostendit: non enim admirabilis parvus manifestat ex ipsis nominibus. Non sequitur: Quia natus est nobis hodie saluator: quod est christus dominus: quorum primus saluator: et actionis: tertium autem. s. omnis manifestatio. **CYRILLUS.** Sed id quod in medio ponit: scilicet christus non naturam significat: sed hypostasim posuit. In christo enim. saluatoris vocatione fore celebrata fatemur: non tamen figurale sicut olim in regibus ex oleo quasi ex prophetica gratia: nec ad perfectionem alicuius negotij: iuxta illam eliae: Hec dicit dominus christi meo cyro. Qui quicquid esset idolatra: dicitur esse christus: ut celestis censura tota occuparet babyloniorum principia. fuit autem victus saluator: spiritus humanitus in forma servil. vinctus autem ut deus spiritus credentes in eum. **GRECVS.** Tunc autem natiuitatis et tempus ostendit: cum dicit: Hodie. et locum ostendit: in civitate david. et signa cum subiungit: Et hoc vobis signum: Invenietis infantem pannis involutum: et positum in praesepe. Ecce pastores angelus pastorem precipue predicat: tanquam agnus in antro manifestatus et editus. **BEDA:** Crebris autem infantia saluatoris et angelorum precoribus et euangelio: nobis est perculcata testimonij: ut nostris altius cor elevetur quod per nobis factum sit insigat. Et notandum quod signum nati saluatoris dat non tyrio exceptum ostro: sed pannis squalentibus involutum: non in ornatis auro stratozibus: sed in praesepebus invenientium. **MAXIMVS** in fine natiui. Sed si tibi pariter fortassis visum: angelos collaudantes admirare. Sed praesepe despicias: erige pariter oculos: et novam in celo stellam praestantem mundo natiuitate omnicam comere. Si crederis vilitate: crede mirifica. Si de his que humilitatis sunt suspicias: que alta sunt celestia venerare. **GRE.** in hoc. Mystice autem quod vigilantes: pastoribus angelus apparuit: eosque claritas dei circumfulsit: hoc est quod illi per ceteris vide re sublimia merent: quod fidelibus gregibus posse sollicite sciunt: dum ipsi pie super gregem vigilant: divina super eos latet gratia conuscat. **BEDA** in hominibus. Significant enim mystice pastores isti gregum doctores quosque ac rectores fidelium animarum.

rum. Nox cuius vigilias custodiebant super gregem suum: pericula tentationum indicat a quibus se suosque subiectos custodire non desistunt. Et bene nato domino pastores super gregem vigilant: quia natus est qui dicit: Ego sum pastor bonus: sed et ipse imminet quo idem pastor: oves suas que disperse erant: ad vite pascua revocaret. **ORI.** Letetur si ad secretiora oportet ascendere intellectu: dica quosdam fuisse pastores angelos qui res humanas regerent. Et cum horum unusquisque sua custodia conservaret: venisse angelum nato domino: et annu classem pastoribus quod verus esset pastor: exortus. Angeli enim ante adventum saluatoris: pax poterat commissis sibi vilitatibus asferre. Uix enim aliquis unus ex singulis gentibus crederet in deum: nunc autem populi accedunt ad fidei iectum.

Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis: laudantium dei et dicentium: Gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis.

BEDA: Ne parva unius angeli videret auctoritas: postquam unus sacramentum nove natiuitatis edocuit: statim multitudo celestium agminum affuit. unde dicit: Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis. Unde chorus adveniens angelorum militie celestis vocabulum accipit: qui et dicit illi in phio quod ad debellandas aceras praeterea apparuit hu milititer obsecundat: et ipse praeterea easdem contrarias ne mortales tantum tentare valeat: quantum voluit fortis armis celestibus perturbat. quia vero deus et homo nascitur: iure hominibus pax et deo gloria canit. unde sequitur: Laudantium deum et dicentium Gloria in altissimis deo. uno angelo: uno euangelizante nuncio nati in carne deum mox multitudo militie celestis in laudem creatoris praeumpit: ut et christi devotionem impedit et nos suo instruat exemplo: quoniam aliis fratrum sacre eruditionis verbum insonuerit: vel ipsi que pietatis sunt ad mentem reducerimus: deo statim laudes corde ore et opere reddamus. **CHRY.** Et olim quidem angeli ad puniendum mittebantur: puta ad israelitas: ad david: ad sodomitas: ad gentes conuallentes: nunc contra canum in terra gratias agentes deo: eo quod suum descensum ad homines eis reseravit. **GRECVS.** in. moraliu. Simul etiam laudant quia redemptionem nre voces sue exultationis accomodat: simul etiam quia dum nos conspiciunt recipi: suum gaudium numerum impleri. **BEDA:** Optat etiam pacem hominibus cum subdit: Et in terra pax hominibus. quia quos infirmos prius abiectosque desperaverat: nascitur in carne domino tam socios venerant. **CYRILLUS.** Hec autem pax per christum facta est. Recedunt enim nos per se deo et patri: culpam hostile de medio auferens: duos populos in unum hominem pacificavit: ac celestiales et terrenos in unum gregem composuit. **BEDA:** Quibus autem hominibus pacem poscant: exponit dicentes: Bone voluntatis. eis. scilicet qui suscipiunt natum christum. non enim est pax impiis: sed pax multa diligentibus non me deo. **ORI.** Sed diligens lector inquirat quomodo saluator dicit: Non veni pacem mittere super terram. et nunc angeli de eius natiuitate cantant: In terra pax hominibus. sed hoc quod pax esse dicit in hominibus bone voluntatis soluit questionem. pax enim quia non dat dominus super terram: non est pax bone voluntatis. **AVG.** xiiij. de trinitate. Pertinet enim iusticia ad bonam voluntatem. **CHRY.** Aspice autem mirandum praesentem angelos ad nos deduxit prius: at deinde duxit hominem ad superna. factum est celum terra: cum terrena deberet recipere. **ORI.** Mystice autem videbant angeli se opus quod eis creditum fuerat implere non posse absque eo qui vere saluare poterat: et medicina sua inferior esse quam hominum cura poscebat. unde sicut si veniat aliquis qui habeat summam in medicina noticiam: et illi qui per sanari nequiverant: cernentes ad magistri manus putredines cessare vulnere: non inuideant: sed laudes medici erupant: et dei qui sibi egrotantibusque tante scientie hominem miserit: multitudo angelorum pro christi adventu deum laudent.

Cyrillus. a.

Cyrillus. a.

Et factus est ut dicerentur ab eis angeli in celum: pastores loquebantur ad inuicem: **Transcamus** usque bethleem: et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit dominus et ostendit nobis. Et venerunt festinantes: et inuenerunt mariam et ioseph: et infantem positum in praeseptio. Videntes autem cognouerunt de verbo: quod dictum erat illis de puero hoc. Et omnes qui audierunt mirati sunt: et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem seruabat omnia verba hec: conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes et laudantes deum in omnibus que audierant et viderant: sicut dictum est ad illos.

GRECVS: Que visa sunt et relata stupore ingesserunt pastoribus: et sic ouilia sua omiserunt: et perfecti sunt nocte bethleem: lucem indagantes saluatoris. vñ dñ: Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in celum: pastores loquebantur ad inuicem: **Transcamus** usque bethleem et vi. hoc ver. qd fa. est. **BEDA:** Tere quasi vigilantes: nō dixerūt videamus puer: s; verbum quod factum ē. i. verbum quod semper erat videamus quō p nobis caro factum ē: siquidē hoc ipm verbum dñs est. Sequitur enī: Quod fecit dñs: et ostendit nobis. i. videamus quō verbum ipm ipse se fecerit: et ostendit nobis carnē suā. **AMB:** Vide q singulariter scriptura singulorū libet momenta verborū. Et enī cū caro dñi videtur: videt verbum: qd est filius. non mediocriter fidei tibi h videat exēplū: nō vltis psona pastoz. simplicitas. n. querit: nō ambitio desiderat. Sed: Et venerunt festinantes. ne mo. n. cū desidia christū requirūt. **ORI:** Quia vero festinantes venerunt: et nō pederūt: Ideo sequitur: Et inuenerunt mariā. que. s. fudit iesus in partu. Et ioseph. s. dispensatorē ortus dñici. Et infantē positū in praeseptio. s. ipsum saluatorē. **BEDA:** Est autē iusti ordinis: ut honore digno celebrata verbi incarnatione: ad ipsam quāq; vbi gloriam intuentia pertingat. vñ sequitur: Videntes autē cognō. de verbo qd dictū erat illis de puero hoc. **GRECVS:** Oculta. s. fide felicia relata cōmūtes: nec cōtenti de veritate stupere q pūmū viderant et perceperant angelo nūciantē: nō solū marie et ioseph promebat: s; etia ceteris: et quod est amplius eoz mentib; infigebat. vñ sequitur: Et omnes qui audierunt mirati sūt: et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Quomō enī nō erat mirandū videre celicolā in terrenis: et terrā pace piliari celestib; et ineffabile illū infantulū numine qdē celestia: humanitate vero terrestria cōnectentē ad inuicē: et sui cōpagine sedus mirandū pstantē. **GLO:** Nec solū mirant de incarnationis mysterio: sed etia de tanta pastozū attestatiōe: qui fingere laudita nescirēt: s; simplici faciendā vā pdicaret.

AMBRO: Nec contēdenda putes quasi verba viliā prophetaz a pastorib;: et maria colligit fidē. vnde sequitur: Maria autē cōseruabat omnia verba hec cōferens in corde suo. **Dis**camus sancte virginis in omnibus castitatē: quē nō minus ore pudica q; corpore: argumēta fidei cōferēbat in corde. **BEDA** in homi. Virginalis enī pudicitie iura custodiens: secreta christi que nouerat nemini diuulgare volebat: sed cōferēbat ea que faciēda legerat cū his que iam facta cognouit: nō ore pmes: s; clauso in corde custodiens. **GRECVS:** Quicqd etia ei retulerat angel;: qd qd a pastorib; audierāt: cūta congerēbat in mente et ad inuicē cōparans: vñ in omnibus mater sapie cernēbat cōcordiā: vere deus erat q nat; erat ex ea. **ATHANA.** Singulū autē in christi natiuitate exultabant nō humanit; sicut in puero nato soliti sunt hoies cōgaudere: s; in christi pfectia et lucis diuine fulgore. vñ sequitur: Et reuersi sunt pastores glorificantes et laudantes deū in omnibus que audierāt. **BEDA.** s. ab angelis. Et viderāt. i. in bethleem sicut dictū ē ad illos. i. in hoc glorificāt q nō aliud veni

entes inuenerant q dictū est ad illos: siue sicut dictū ē ad illos: gloriam deo laudēs referūt. Et enī hoc illis facere dictū est ab angelis nō quidē verbo iperantibus: sed for mā sue deuotiōis offerentib;: cū deo in excelsis gloria resonaret. **BEDA** in ho. Mystice autē intellectuū pastozū gregum: iūno cū fideles exēplo hoz pastoz transcam cogitatiōe usq; in bethleem: et incarnationē christi digna celebrēt honorib;. **Transcam** autē abiectis cōcupiscētiis carnalibus toto mētis desiderio: usq; in bethleem supernā i. omni panis viuit: ut quē illi in pseprio videre vagantē nos in patris solio mereamur videre regnatē. Non enī aut tāta beatitudo cū desidia ac torpore querēda: s; alacriter sunt christi sequēda vestigia. Videntes autē cognouerunt. Et nos que dicta sunt de saluatore nostro plena cōmūne festinē: amplecti: ut hoc in futuro perfecte cogitationis visu cōprehendere valeamus. **BEDA** sup lucā: Dñici etiā gregis pastores pcedentū patrū vitā in qua panis vite seruāt qsi bethleem pot; cōtemplādo subiecti hiloz in hac aliud reperit: q; virginalē ecclesie pulchritudinē quasi mariā: virilē spiritaliū doctoz: ceti: quasi ioseph: et humilē christi aduentū scripture paginis sacre in serui: quasi in pseprio positū christū infantē. **ORI:** Et pseprio illud israel erat s; illud esaiē: Cognouit bos possessorē suū: et asinus pseppe dñi sui. **BEDA** in homi. Nō celauere autē silētio pastores que agnouerāt: q; ecclesie pastores in hoc ordinati sunt: ut que in scripturis didicerūt auditōibus oñdant. **BEDA** sup lucā: Magistri etiam spiritaliū gregū mō ceteris doctoz cōtemplādo cōlestia subeunt: mō fidelū exēpla querēdo circueunt: mō ad publicū pastozalis officiū dōcēdo reuertunt. **BEDA** in homi. Quisq; etiā qui pūat; viuere credit: pastozis officiū tenet: si bonoz actū cogitationūq; mundani agregans multitudinē: hāc iusto moderamine gubernat scripturarum pasu nutrire: et contra demonum insidias seruare contendit.

Et postquā cōsummati sunt dies octo: ut circūcideretur puer: vocatum nomē eius iesus. Quod vocatum est ab angelo prius qz in vtero concepitur.

BEDA in homi. Expōita natiuitate dñica: subiūgit euangelistā atq; ait: Et postq cōsummati sunt dies octo ut circūcideret puer. **AMRO:** Quis puer nūc illuc quo dictū est: Puer natus ē nobis et filius datus ē nobis factus ē. n. sub lege: ut eos qui sub lege erant lucrificet.

EPIPHA: Dicit autē hebiōis et cberinbi scēpco iusti cit discipulo: si sit sicut magister eius. Circūcidit autē christus: tu ergo circūcidaris. Fallūt autē destruentes sua pncipia. Et. n. fateret hebiō christū deū celū dēcedē octauo die fuisse circūcisum: tūc pberet circūcisū materia argumēti: s; cū nudū hunc asserit hoim: nō puer ē causa ut circūcidatur: sicut nec santes sunt sue circūcisio nis auctores. Nos. n. deū ipm fatemur celius dēcedētem et in claustrō virgineo moram debitam sentibus perxisse: quo ad usq; sibi ex vtero virgineo humanitā carnē pfecte cōponeret. q circūcisus ē veraciter: nō apparet octauo die: qtenus cū ad spiritalē effectū figurē pueritū tā ab ipso q a suis discipulis diuulgēt nō vltra figeret sed veritas. **ORI:** Sicut. n. mortuū sumus cū illo moriēte: et cōsurreximus resurgēti: sic cum eo circūcisus sumus. vñ nequāq; nunc indigemus circūcisione carnali.

EPIPHA: Pluribus autē ex causis circūcisus ē christus. Et pmo qdē ut ostendat carnalis vitatē cōtra manicheos: et illos qui apparenter eū dicūt pdisse. Deinde ut patet q nequāq; dicitur cōsubstantialē corpus exiterit: ut apollinaris. neq; celū dēcedit illud: ut asserit valētiū: ut confirmet circūcisionem: quam olim instituerat eius aduentui seruientem. quinetiam ut nulla sit indeis excusatio: nam nisi circūcisus fuisset obgere poterat: q nō possit

Epiphany. l.

Epiphany. l.

verbo duo
folia se
quentia

parvulus esset habebat gratiam dei: ut quō in illo oīa mirabilia fuerant ita et pīa mirabilis esset: ut dei sapia cōpleatur. **SEQUITUR:** Et ibant parentes eius p oēs annos i hie. in die solēni pasche. **CHRY.** In heb. 202 solēnitatib? nō solū ip̄s s; etiā locū observare lex iusserat: ideo nec dñi parētes extra hierosolymā celebrare pascha volebāt. **AVG.** de cō. euan. Quō aut ibant parentes eius p oēs annos puerit̄ie christi in hierusalē: si archeali timore illuc phibebant accedere: hoc mihi dissolvere non esset difficile: nec si aliquis euangelistarū expressisset q̄dū regnaret archila. fieri. n. poterat ut per diē festū inter tam ingentem turbā latenter ascenderent mox reuersuri: vbi tamē alijs diebus habitare metuerūt: ut nec solēnitatē p̄termissa essent irreligiosi: nec cōtinua mansione conspicui cū vero etiam de regno archelai oēs q̄ fuerit diuturnus tacuerunt. Iste quoq; intellectus patet: q; lucas dicit: per oēs annos eos ascendere solitos in hierusalem: tunc accipimus facium: cū iam non timeret archelaus.

Et cum factus esset annorum duodecim: ascēdentibus illis in hierosolymā sū cōsuetudinem diei festi: consummatisq; diebus cum redirent: remansit puer iesus in hierusalē: et non cognouerūt parētes eius. Existimantes aut illū esse in comitatu: venerunt iter diei: et requirebant eum inter cognatos et notos. Et nō inueniētes: regressi sunt in hierusalē requirentes eū. Et factū ē post triduum inueniūt illū in medio doctoꝝ audientē illos: et interrogantē eos. Stupebāt aut oēs qui eū audiebāt super prudentia et responsis eius. Et vidētes admirati sūt. Et dixit mater eius ad illū: fili quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus et ego dolētes querebamus te. Et ait ad illos. Quid est q; me querebatis? Nesciebatis q; in his q; patris mei sunt oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos.

CYRIL. Quia dixerat euangelista q; puer cecidit et conuulsus erat: p̄prium sermonē verificat: inducens iesum vna cū sacra virgine in hierusalē ascendente. vñ dicit: Et cum factus esset iē. an. xj. ascen. illis hiero. **GLOSA:** Non. n. indicū sapie transcendit etatis mensura: sed quo tēpore penes nos discretionis rō perficit cōsuevit. xj. s. anno christi sapia demonstratur. **MBRO.** Uel. xj. an. no dñice sumitur disputationis exordium: hic. n. p̄dicāde fidei euangelicantiū numerus debebat. **BASI.** Possumus et hoc dicere: q; sic septenario numero sic 7 duodecimario qui multiplicatis inter se inuicem septenarij partibus constat: vel rerū vel tēpōꝝ vniuersitas ac perfectio designat: atq; ideo quo oīa loca vel tempora doceat occupari: recte a duodecimo numero iubar christi sumit exordium. **BEDA:** in homi. Q. aut dñs per omnes annos cū parentibus in pascha hierosolymā venit: humilitatis est humane indicij: hoīs nāq; est ad offerenda deo sacrificia cōcurrere: et cum orationibus p̄cellare. fecit ergo dñs inter homines homo natus: quod faciendūz hominibus per angelos imperauit deus. vñ dicit: Scōz cōsuetudinē diei festi. Sequamur igitur iter humane cōuersionis eius: si dei gloriā delectamur intueri. **GRECVS:** Celebrato aut festo alijs remeantibus iesus latenter remansit. vñ sequitur: Consummatisq; diebus cum redirent: remansit puer iesus in hierusalē: et nō cognouerunt parentes eius. Dicit aut consummatis diebus: q; septem diebus durabat solēnitās. Ideo aut latenter remanere: ne parentes impedimēto essent disputationi pagēde cū legip̄tis: vel forsitan hoc euitans ne videat parentes

contēnere: si mandantibus nō pareret. Latenter ergo remanere: ne aut retrahatur: aut sit inobediens. **ORI.** Nō autem miremur parentes vocatos: quoz alter ob partū alter ob obsequiū patris et matris meruerūt vocabula.

BEDA: in homi. Sed queret aliquis: Quomodo dei filius tanta parentū cura nutritus poverit obliuiscendo reliqui? Cui respōdendū: Quia filijs israel moris fuit ut temporibus festis vel hierosolymā cōfluētes: vel ad p̄pria redeūtes: scōzum viri scōzum femine icederent: infantesq; vel pueri cū quolibet parente indifferēter ire potuerint: ideoq; mariā vel ioseph vicissim putasse puerū iesum quē secū nō cernebant: cū altero parente reuersum vnde sequitur: Existi. au. il. esse in comi. vne. iter diei: et re. qui. cū inter cognatos et notos. **ORI.** Sicut aut qñ infideliānt ei iudei: elapsus est de medio coꝝ et nō apparuit: sic et nunc puto remansisse puer iesus: et parentes ei vbi remanserit ignorasse. Sequitur. n. Et nō iue. re. sunt in hie. req. eum. **GLO.** Una quidē die reuersi sunt a hierusalē secūda quērūt inter cognatos et notos: et nō inuenientes tertia die regressi sunt in hierusalē: et ibi inueniūt. vnde sequitur: Et factū est post tri. inue. eū in tēplo. **ORI.** Nō statim ut querit inuenit: nō enī inter cognatos et carnis p̄prios inuenit iesus: neq; n. poterat humana cognatio dei filiū cōtinere. Nō inuenit inter notos: q; maior est mortali noticia. in multoz comitatu nō pōt inueniri: nec vbiq; inueniūt: sed in tēplo. Et tu ergo quere iesum in tēplo dei: quere i ecclā vbi christi fmonē atq; sapiāz. i. filiū dei reperies. **AMB.** Post triduum repit in tēplo: ut esset indicio q; post triduum triūphalis passionis in sede celestis et honore diuino fidei nre se ostenderet: resurgens q; mortui crederebat. **GLO.** Uel q; quēsit aduentus christi a patriarchis an legē nō est inuentus: quēsit a p̄phetis et iustis sub lege nō est inuentus: q̄sit a gentilib? sub grā inuenit. **ORI.** Quia vō paruulus erat: inuenit in medio p̄ceptorū sanctificās et erudiens eos. vñ dicit: Sedentē i medio doctoꝝ audientē illos et interrogantē. et hoc pietatis officio ut nos doceret qd pueris quis sapientes et eruditi sunt cōueniret: ut audiant potius magistros q; docere desiderent: et se vana ostentatiōe nō iactet. Interrogabat aut nō ut addisceret: sed ut interrogatus erudiret. ex vno quippe doctrine fonte manat et interrogare et respondere sapienter. vñ sequitur: Stupe. au. om. q; eū audie. su. p̄u. et rñ. suis. **BEDA:** Ad ostendū. n. q; homo erat: hoīs magistros humiliter audiebat. ad p̄bandū vō q; deus erat: eisdē loquentibus sublimiter ridebat. **GRECVS:** Onit. n. rationabiliter: audit p̄ndenter: ridebatq; prudentius qd stupore faciebat. vñ sequitur: Et vi. adm. sūt. **CHRY.** super iōanē: Nullū quippe miraculū egit dñs in pueritia hoc tamē vñū p̄dit lucas: per quod mirabilis videbatur

BEDA: Diuina siquidē lingua sapiāz p̄debat: sed infirmitate et al p̄tendebat humanā. vnde iudei inter alta que audiūt: et infirma que vident dubia admiratiōe turbātur nos aut nequaq; miremur: si scientes sū p̄phetiam q; sic paruulus natus est nobis: q; p̄manet de fortis. **GRECVS:** Mirāda vō dei genitrix maternis affecta viceribus quasi cū lamentis inq̄sitiōe dolorosam ostendit: et oīa sicut mater et fiducialiter et humiliter et affectuose exprimit. vñ sequitur: Et dixit mater ei ad illū: fili qd fecisti nobis sic? Ecce pater tuus et ego do. quere. te. **ORI.** Nouerat virgo sacra hūc nō esse filiū ioseph: et tñ patrē vocat illū sp̄s suū: p̄p̄ iudeoz suspitiōez estimatiū ip̄m vulgo fore cōceptū. Dicit aut forte simplicius q; cū honorauit sp̄s sanctus p̄is noīe: eo q; puer iesus educavit. artificiosius vero eo q; genealogiaz ioseph ex dauid p̄duxit: ne sup̄flua censeret. Aur aut dolentes eū querebāt: an ex eo q; p̄iret puer: an errauerit: Absit. Nūquid. n. fieri poterat ut p̄ditum formidarent infanti: quē dñm esse cognouerant: sed quomō tu siq̄ scripturas legis queris in eis sensum cūz dolore: nō q; scripturas erasse arbitris: sed veritatem

Basilus. a.

quam intrinsecus hñt queris inuenire. ita illi querebāt se
sum: ne forte relinquens eos reuersus esset ad celos: cuz
illi placuisset iterū descendens. **O**portet ergo eū q̄ querit
iesus nō negligenter et dissolute trāsire sicut multi querūt
et nō inueniūt: sed cū labore et dolore. **GLO.** Uel metue
bāt nequod herodes in infantia eius patrasse quiescerat:
tunc iaz in pueritia posituz inuenta opportunitate alij i
terficerēt. **GRECVS:** Sed ipse dñs rñdet ad oia et cor
rigens quodammodo dicit ei: de eo q̄ putabat pater. verū
patrē manifestat docēs nō per infima gradū: s; in altū ex
tollit. vñ seq̄t. **E**t ait ad illos: Quid est q̄ me querebatis?

BEDA: Et quid potius debebat ei cui esset eternus fili
us: mentis oculos attollere cogit. vñ seq̄tur: Nescie. q; in
his q̄ p. mei sūt opoz. me cē. **AMB.** Due sunt i christo
generationes: vna est paternā: altera maternā. p̄na diui
niz: m̄na vero q̄ in n̄s labore vsumq; descendit. **CY**

RIL. Hoc igit dicit ostēdo se mensurā humanā trāscede
re: et inuēns q̄ sacra virgo effecta sit ministra negocij cuz
peperit carnē. ipse vero nālter et vere deus erat: et fili? pa
tris excelsi. Hinc aut valentini sequaces audientes q̄ tē
plū erat dei pudeant dicere q̄ creator et legis deus et tē
plū nō ipse p̄f ē christi. **EPIPHAN.** Attēdat et hebron q̄
post annos. xj. et nō post tricesimū annū christus reperit
stupēdus in s̄monibus ḡfē. quāobz nō est dicere q̄ post
q̄ venit ad eū spūs in baptismo: factus fuit christus: s; ab
ipsa pueritia et tēplū agnouit et patrē. **GRECVS:** Hec
est demonstratio p̄ma sapie et virtus pueri iesu. que nōq;
puerilia eius vocāt: diabolice putamus esse cōsideratio
nis: nisi quis ea sola velit acceptare neq; his q̄ tenemus
oppugnantia: sed magis cōsona p̄phetis dictis: q; spe
ciosus p̄ filiis hoium: et matri obediēs: et moribus facit?

et visu nō modicū vnerādus et p̄licitus: ad loquēdū fa
ciendus: dulcis et p̄uidus: et multū strēnuitate cognit? tāq;
qui repletus sapia fuerat: et sicut in alijs sic cōuersationis
humane atq; locutionis q̄uis sup̄a hoīem terminus et
rō. mansuetudo. n. sibi p̄cipuū. Super hec aut oia vbi
ascendit super verticē eius: nec humanam manus excepra
m̄na. hic aut possumus vtilitatē cōsequi. **Dum.** n. mariā
increpat dñs querentē ipsum inter p̄p̄nquos: omīssionē
vīculoz sanguinis apertissime suggerit: ostēds q̄ nō con
tingit metā p̄fectionis attingere eū: q̄ adhuc vagat in his
que co:poz cōferunt: et q̄ homo deficit a p̄fectione p̄ as
fectū cognatoz. **Seq̄t.** Et ipsi nō intel. ver quod locū est
ad illos. **BEDA:** Quia. s. de sua diuinitate ad eos lo
quebat. **ORI.** Uel nesciebant virū dicēs: in his que pa
tris mei sunt: significaret in tēplo: an aliqd̄ altius et quod
magis edificat. **Unusquisq;** n. n̄s si bonus fuerit: potius
sessio dei patris est. Siquis aut nostrū sessio dei patris
est: habet in medio sui iesum.

Et descendit cum eis: et venit naçareth et erat
subditus illis. **E**t mater eius conseruabat omnia
verba hec in corde suo. **E**t iesus p̄ficebat sapiē
tia et etate et gratia apud deū et hoīes.

GRECVS: Totam intermediā christi vitā que est iter
ostētionē etatis et tempus baptismatis velut immūnē ali
cuius famosi et publici miraculi et doctrine euāgelista sub
vno v̄bo colligit dicēs: Et descē. cū eis: et venit naçareth.

ORI. Crebro iesus descēdit cū discipulis suis nec semp
versat in mōte: q; nō valebāt q̄ varijs moribz laborabat
ascendere in montē: iccirco et nūc descēdit ad illos q̄ deoz
sum erāt. **Seq̄t.** Et erat subditus illis. **GRECVS:** Quā
doq; n. verbo p̄ius leges instituens: ipse secundario ope
cōprobabat: sicut illud: Bon? pastoz: atq; suā ponit p̄ ouī
bus suis. Ipse nāq; paulo post nostrā salutē exquirens
ālam exposuit p̄p̄nā. aliquādo vero p̄ius viuēdi p̄p̄it
exēplar: et postea p̄mebat verbotenus sanctionem: sicut
hic: hec tria p̄ ceteris opere monstrās: diligere deum:
honozare parentes: deum vero et ipsi p̄ferre parentibz

Luz. n. rep̄ebenderet a parentibus minoris cure cetera
reputat q̄ que sunt dei: deniq; ipsi quoq; parentibz obe
dientia p̄stat. **BEDA:** Quid. n. ma: iter virtutis nisi of
ficium pietatis impleat? Quid inter nos aliud q̄ quod
agat nobis veller: ageret? **ORI.** Discam? ergo et nos si
lij parētibz n̄ris esse subiecti. q̄ si patres nō fuerint: subij
ciamur his qui patrum habent eratē. Iesus filius dei su
biicitur ioseph et marie: ego vero subiiciar episcopo qui
mihi p̄stitutus est pater: puto q̄ intelligebat ioseph: quia
maior se erat iesus: et trepidus moderabatur iperū. **Uide**
at ergo vnusq; q̄ sepe qui subiectus est maior: sit: qd̄ si
intellegerit: nō eleuabit superbia q̄ est sublimior: dignitate
sciens sibi meliorē esse subiectū. **GRE.** n̄scimus: Ampli
us qm̄ impuberibus adhuc est ip̄fecta discretio: egeat
per p̄fectos ad statū p̄fectiorē: ideo cū p̄fectus
duodecimū annū: paret parentibz vt ostēdat q̄ q̄cūq; p̄
p̄motionē p̄ficiat: anq; ad finē p̄ueniat: obediētia tāq;
ducentē ad bonū vtilitē amplexat. **BAJI.** in libro religio
num: Ab ipsa aut p̄mēna etate parentibz obediēs quibz
bet laborē co:poz: et humilit et reuerenter sustinuit. Cum
enī hoīes eēt honesti et iusti: egeni tñ necessarios p̄ueni
am patientes: teste p̄sepi part? venerādū mīstro: manifestū
ē q̄ sudores corporeos cōtinuo frequētabāt necessariā vi
te sibi querētes: iesus aut obediēs illis vt scriptura testat
etiā in sustinēdo labores subiectionē plenariā sustinebat.

AMB. Et miraris si parit desert qui subdit: maritū non
vūq; ihermitas: sed pietatis est ista subiectio. **Amolat** et
caput hereticus vt alienis auxilijs asserat cū q̄ minit id
gere: Nūqd̄ et humano egebat auxilio: vt materno serui
ret imperio: oseret ab ancille: oseret ab simulato patri.
et miraris si deo desult: an homini oseret pietatis ē: o
ferre deo: infirmitas? **BEDA:** Virgo aut siue que iud
lexit siue que nōdū intelligere potuit oia sua pariter i cor
de q̄si rumināda et diligenti scrutāda recōdebat. vñ seq̄t:
Et m̄ eius p̄fer. oia ver. hec cōse. in corde suo. **GRE**
CVS: Cōsidera p̄uidentissimā mulierē mariā: vere sapie
matrē: qualiter scholaris sit pueri. Non. n. vt puero: n̄q;
vt viro: s; vt deo vacabat vterius: et illi voces diuinas
et opa reputabat. iccirco nil ex dictis aut actis ab eo ical
sum illi patebat: s; sicut ipm̄ verbū p̄us in vīsceribus ita
nūc eiusdē modos et dicta cōcipiebat: et i corde suo quo
dammodo sonebat: et hoc qd̄ dē iā secū ip̄nti cōtēplabat: hoc
autē expectabat in futurū clariū reuelādū. et hac quidē
tanq; regula et lege et p̄ totā vitā vivebat. vñ seq̄t: Et iesus
p̄ficebat etate et sapia et gratia apud deum et homines.

THEO. Sed inquit: Quomō pōt equalis parit esse
in substantia: q̄ q̄si ip̄fectus crescere dī: nō autem eo q̄
verbū dī incrementū suscipit: s; in eo q̄ fact? est hō. Si. n.
vere p̄fecit: postq̄ factū ē caro q̄ an ip̄fect? existerat: d
ergo gr̄as agim? ei velut incarnato p nobis: **Qualit** autē
si ip̄e vera sapia: in sapia pōt augeri: vel q̄lter q̄ ceteris
largit gr̄as: ipse in gr̄a p̄mouet? **Ampli** si nemo scādalis
tur cū audit q̄ v̄bū sc̄ipm̄ hūiliauerit: infima qd̄a de oio
v̄bo sentiēs: s; poti? mirat mīscordīa ei? quō nō ē sup̄
uacaneū scādalisari audiēdo q̄ p̄ficiat? **Nā** si ē nobis hu
miliat? ē sic p nobis p̄fecit vt nos i eo p̄ficiam? q̄ lapsi fu
mus p̄ p̄ctm̄. nā q̄cūq; spectat ad nos ipse vere p nobis
christi suscepit: vt cūcta refo:met i meli?. **CYRIL.** Et at
tende q̄ nō dixit p̄ficere v̄bū s; iesus: ne simplex v̄bū p̄
cere itelligas: s; v̄bū caro factū. **THEO.** Et sic v̄bum
in carne passum fatemur: quīs sola caro fuit passa q; ca
ro verbi erat q̄ patiebat: ita p̄ficere dī ex eo q̄ hūanitas
p̄ficebat in ip̄so. **GRE.** naçagenus. Dicit aut s; hūma
nitate p̄ficere: nō q̄ ipsa suscipiat augmētū que ab imitio
fuit p̄fecta: s; ex eo q̄ paulatiz manifestabat. **THEO.**
Naturalis n. lex respuit hoīem sensu maiore vñ q̄ etas
corpis patiat. erat itaq; verbū factū hō p̄fectū: cū sit vir
tus et sapia patris. **Lex.** q; dādū erat aliqd̄ n̄re nature mo
ribz: ne aliquod extraneū a vidētibz reputet tāq; hō

Ab. paularum
verte duo
fol. sequētia

Greg. Nyren. b.

Cyrillus. a.
Basilus. b.

Epiphanius. a.

Cyrillus. b.

Greg. Nazian. b.

est adozatus: sed in super ex eis est fin carnē natus. BE
DA: Et hū reuelatio gentiū israelis glorie p̄ferat: q̄ cū
plenitudo gentiū introierit: tūc oīs israel saluus erit.

Et erant pater eius et mater eius mirantes super
his que dicebantur de illo. Et bñdixit illis syme
on: et dixit ad mariam matrē eius. Ecce posuius ē
hic in ruinā et in resurrectionē multorū in israel:
et in signū cui contradiceat. Et tuam ipsius animā
pertransibit gladius: ut reuelentur ex multis cor
dibus cogitationes.

GRECVS: Transcendentū rerū noticiā: quotiens in
memoria venerit: toties renouat in mēte miraculū. vñ dē
Et erat pater eius et mater mirantes sup his que dicebā
tur de illo. **ORI.** Tam ab angelo q̄ a multitudinē celestis
exercitus: necnō et a pastorib⁹ et ipso symeone. **BEDA**
Pater saluatoris appellat: nō q̄ vere p̄ fuerit ei: s̄ q̄
ad famā marie cōseruandā pater sit ab oībus estimatus.

AVG. Quāuis et eo mō pater illius valeat dici quo et
vir marie recte intelligit sine cōmixtiōe carnis: ipsa copu
latione cōiugij multo videlicet cōiunctius q̄ si esset aliū
de adoptat⁹. neq̄. n. p̄pterea nō erat appellandus ioseph
pater christi: q̄ nō cū cōcubendo genuerat: qñquidē p̄f
ecit: et ei quē nō ex sua p̄iuge p̄creatū aliū de adoptasset.

ORI. Qui aut̄ altius aliqd̄ ingrit: pōt dicere qm̄ gene
randis ordo a dauid vsq̄ ad ioseph deducit: ne videret
frustra ioseph noīari: q̄ p̄ nō fuerat saluatoris: ut gene
randis ordo hēret locū: p̄f dñi appellat⁹ ē. **GRECVS:**
Laudibus aut̄ diuinis exhibitis: vertit se symeon ad bñ
dictionē adducentiū puerū. vñ sequit⁹. Et bñdixit illis sy
meon. Bñdictionē igit vtrūq̄ donat: occultorū vō p̄sagīa
dirigit tñ ad matrem: quatenus p̄ cōmūne bñdictionē non
p̄tinet ioseph similitudinē patris: p̄ ea vero que dicit m̄i
seculū a ioseph: verā eā p̄dicet genitricē. vñ seq̄. Et dñ. ad
ma. matrē ei⁹: ecce posui. h̄ic i. iul. et resurrex. mul. in iul.

AMB. Vide vberē in oēs grām dñi in generatiōe dif
fusam: p̄phetiā incredulis negatā ēē nō inuisit. Ecce et
symeon p̄phetizat in ruinā et resurrectionē multorū: venisse
christū iēsum. **ORI.** Qui simpliciter expōit: pōt dicere
in ruinā cū venisset fidelitū: et in resurrectionē credentiū.

CHRY. Sicut. n. lux r̄i oculos debiles turbet lux est
h̄mō saluator p̄fuerat: r̄i corruant plurimi: neq̄. n. ē ei⁹
officiū destructio: s̄ eoꝝ v̄sanie. quāob̄rē nō solū ex sa
lute bonorū: s̄ etiā ex malorū dissipatione v̄tus eius oñ
dit: nā sol quoniam multū radiat: p̄pterea visus debiles p̄
cipue turbat. **GRE. n̄sen:** Attende aut̄ distinctionis
exq̄sita platonē: p̄paratio d̄ppe salutis dicit corā oī po
pulo: sed casus et subleuatio plurimū. Diuinū. n. p̄positum
est salus et nō deificatio singulorū: casus aut̄ et subleuatio
cōstitit in plurimū intētiōe credentiū et non credentiū. Q̄
aut̄ lacentes et increduli subleuent: nō ē absurdū. **ORI.**

Qui aut̄ curiosus interpres est: dicit nequaq̄ cū cadere q̄
an nō steterit. Da mihi igit qui fuerit ille q̄ stetit: i cui⁹ rui
nā saluator aduenerit. **GRE. n̄se.** S̄ p̄ hoc designat
ruinā ad infimā: quasi nō puniendus eq̄litter an̄ incarnatiōis
mysteriū et post datā dispensationē et p̄dicationē. Et maxi
me bñ sit ex israel: quos necesse erat et p̄stinis bonis ca
rere et penas luere grauiorē q̄ oēs aliē gentes: eo q̄ du
rum p̄phetatū in eis et adozatū: et ex eis p̄ductū minime
susceperūt. Tercio sp̄aliter eis minat ruinā: nō solū a spi
ritali salute: s̄ etiā p̄pter destructionē vrbis et habitatiū
ciuitatē. Resurrectio vero p̄mittit credentibus: partē qdē
velut sub lege lacētib⁹ et ab ei⁹ fuitute subleuandis: par
tem vero velut cōsepultis cū christo et ei cōsurgentib⁹.
His aut̄ verbis intellige p̄ cōcordiā intellectus: ad dicta
p̄phetica vñ et eisdē dēu et legislatorē: et in p̄phetis ino
uo testamēto locutū esse. lapidē nāq̄ ruine et petrā scāda
lū futurū: ne confundant credēs in eū sermo p̄phetic⁹ de

clarauit. **ORI.** Est aut̄ et altius qd̄ intelligēdū aduersus
eos q̄ cōtra conditorē latrant dicentes: Ecce deus legis
et p̄phetarū: videte qualis sit: Ego iquit occidaz: et ego vi
uificabo. Si p̄pterea cruciatus ē iudex et crudelis conditor
manifestissimū est et iēsum esse illius filiū. cadē siquidē de
eo h̄ scripta sunt: q̄ veniat in ruinā et resurrectionē multo
rum. **AMB.** Ut. s̄ iustorū iniquorūq̄ merita discernat:
et p̄o nostrorū qualitate factorū iudex verus et iustus aut
supplicia decernat: aut p̄mia. **ORI.** Uidēdū est aut̄ ne
forte saluator: nō alijs atq̄ alijs in ruinā venerit et i resur
rectionē: q̄. n. peccato stabā: p̄mo mihi vtilitas fuit ut ca
deret: et peccato moreretur. Deniq̄ et sancti p̄phete qñ angu
stius aliqd̄ contēplābant caderēt in facie suā: ut peccata
per ruinā plenius purgarent. hoc ipsū et saluator tibi p̄i
mū cōcedit. peccator: eras: cadat in te peccator: ut possis
dehinc resurgere et dicere: Si cōmorui sumus: et cōiue
mus. **CHRY.** Resurrectio qdē ē p̄uersatio noua. cū
enī lasciuus castus efficit: anarus misericors: atrox man
suetus: resurrectio celebrat: mortuo qdē peccato: resurgē
te vero iusticia. Sequit⁹. Et in signū cui contradiceat. **BA**
SI. Signū p̄traditionē accipientis p̄prie crucis dñi a scriptu
ra. fecit. n. inquit moyses serpentē enē et posuit p̄ signo.

GRE. n̄se. Misce aut̄ de decus glorie. hui⁹. n. rei no
bis christicolis ē hoc signū idiciū: cōtradictōis vero dñi
ab his qdē accipit ut ridiculosum et horribile: ab his vō
admodū aduenerādū. Uel fo: san ipm̄ christū nomiat si
gnū: tāq̄ supra naturā existentē et signorū auctores. **BA**
SI. Est. n. signū alicuius rei mirabilis et occulte indicatū
uim: visum qdē a simpliciorib⁹: intellectū vero ab habē
tibus exercitū intellectū. **ORI.** Oībus autē q̄ de chri
sto narrat historia cōtradicti: nō q̄ contradicāt hi q̄ cre
debant in eū. Nos d̄ppe scimus oīa vera ēē q̄ scripta sunt
sed q̄ apud incredulos vniuersa que de eo scripta sunt: si
gnū sunt cui contradiceat. **GRE. n̄sen:** hec siquidē de
filio dicunt: spectant tñ ad eius genitricē: dñi singula sibi
assumit simul periclitata et gloriificata: nec tñ p̄spera: sed il
la denūciat etiā dolorosa. nā sequit⁹. Et tuam ipsius aiam
pertransibit gladius. **ORI.** Nulla docet histoꝝia beatā
mariā ex hac vita gladij occisione migrasse: p̄sertim cū
nō aia: sed corpus ferro soleat interfici. vñ restat intelligi
gladiū illū de quo dicit⁹. Et gladius i labijs eorū: h̄ ē dolo
re dñice passionis aiam eius p̄trāsisse: q̄ r̄i christū v̄po
te dei filiū sponte p̄p̄ia mori: mortēq̄ ipaz nō dubitaret
esse deuicturū: ex sua tñ carne p̄creatū: nō sine doloris af
fectu potuit videre crucifigi. **MBRO.** Uel p̄udentiā
marie nō ignarā mysterij celestis ostendit. viuū est. n. verbū
dei et validū: et acutius oī gladio acutissimo. **AVG.** de
que. no. et v̄. testamēti. Uel p̄ hoc significauit q̄ in maria
per quā gestū est incarnatiōis mysteriū in morte dñi stu
pore quodā dubitauit: videns filiū dei sic humiliatū: ut
vsq̄ ad mortē descenderet. Et sicut gladius p̄rēsiens iuxta
hominē timorē facit: nō percutit: ita et dubitatio mesticia
fecit: nō tamē occidit: q̄ nō sedit in aīo: sed p̄transiit quasi
per vmbā. **GRE. n̄sen:** Sed nec ipsam solā in ea
passione occupari significat cū subdit⁹. Ut reuelentur ex
multis cordibus cogitationes. quod dicit ut euentū deifi
cat: non aut̄ causaliter ponitur. His enī oībus euenien
tibus: secuta est erga multos itentionū detectio. Quidam
enim deū fatebatur in cruce: aliq̄ ne sic ab infamjs et cri
minationibus desisterent. Uel hoc dictū est: quaten⁹ tē
pore passionis pateant ex plurimū cordibus meditatio
nes: et emendent per resurrectionē. velox enim illis post
ambiguitate certitudo superuenit: nisi forte reuelationē
illuminationē quis estimet: ut solitū est scripture. **BE**

DA: Sed et vsq̄ ad cōsummationē seculi p̄sentis eccle
sie aiam gladius durissime tribulationis pertransire nō
cessat: cū signo fidelis ab improbis contradici: cū audito
dei verbo multos cū christo resurgere: s̄ plures a credu
litate rure gembūda pertrahant: cū reuelatis multorum

Basilius. b.

Nysseny. b.

Basilius. b.

Nyssenus. b.

Nysseny. a.

Nyssenus. b.

Nysseny. a.

cordiū cogitationibus: vbi optimū euāgelij scuit semen: vbi gignit vītorū vī plus iusto p̄ualere vel sola germi nare conspiciat. ORI. Cogitationes etiā male i hoībus erāt: que p̄pterea reuelate sunt vt occideret eas ille q̄ pro nobis mortuus est. Quādiū. n. abscondite erāt: impossibile erat eas penitus iterfici. vñ 7 nos si peccauerimus: debe mus dicere: Iniquitatē meā nō abscondi. Si. n. reuelauim⁹ peccata nra: nō solū deo: s3 his qui possunt mederi vulneribus nostris delectantur peccata nostra.

Et erat anna p̄phetissa filia phanuel de tribu aser: hec processerat in diebus multis: 7 vixerat cum viro suo annis septē a virginitate sua. Et hec vidua vsq3 ad annos octogintaquatuor: que non discedebat de templo ieiunij 7 obsecrationibus seruans nocte ac die. Et hec ipsa hora superueniens confitebatur dñio: 7 loquebatur de illo oībus qui expectabant redemptionē israel.

AMBRO. P̄phetauerat symeon: p̄phetauerat copulata cōiugio: p̄phetauerat vgo: debuit 7 vidua p̄phetare: neq3 p̄fessio deesset aut sexus. 7 ideo dicit: Et erat anna p̄phetissa filia phanuel de tribu aser. THEO. Im mo: et euangelista circa anne descriptionē: 7 patre 7 tri bū enarrans: testes quasi multos adducens q̄ patre 7 tri bū viderūt. GRE. nisenus: Vel q̄ tūc t̄p̄is euz hac alie quedā eodē noīe nūcupabant. Ut igit ad eā manifesta di scertio fieret: patre eius cōmemorat: 7 generis qualitatē describit. AMBRO. Antea vero 7 stipendij viduitatis 7 moribus talis inducit: vt digna fuisse credat que re demptorē oīum nūciaret. vñ sequit: hec p̄cesserat i dieb⁹ multis 7 vixerat cū viro suo annis septē a virginitate sua: 7 hec vidua vsq3 ānos octuagintaquatuor. ORI. Neq3 enī spūs sanctus fortuitu habitauit in ea: bonū. n. est p̄mū siqua potest virginitatis grām possidere. Si aut hoc non poterit: s3 euenerit ei vt pdat virū: vidua perseueret. qd̄ qdē nō solū post mortē viri sed etiā cū ille viuit o3 habere in animo: vt etiā si nō euenerit: volūtas ipsius 7 p̄posi tus a dño corone: 7 dicat: hoc voueo: hoc p̄mitto: si mī bī humanū aliquid quod nō opto cōtingit: nihil aliud fa ciam q̄ incōtaminata 7 vidua p̄seuerē. Iuste ergo sancta mulier spūm p̄phetandi meruit accipere: q3 longa castita te: longis etiā ieiunijs ad hoc culmē ascendebat. vñ seq̄t: Que nō discedebat de tēplo ieiunij 7 obsecrationibus seruans die ac nocte. GRE. In quo liquet q̄ ceterarū virtutū inerat ei congeries: 7 aspice p̄formē symeon vir tribus: simul. n. erant in templo: simul etiā digni reputa ti sunt p̄phetica gratia. vñ sequit: Et hec ipsa hora supue niens cōfitebat dño. GRE. nisenus: hoc ē reuerentiā habendo mūdi salutē in israel: 7 confortabat de iesu: quo niā ipse eēt redēptor: idemq3 saluator. vñ sequit: Et loq̄ batur de illo oībus qui expectabāt redēptionē israel. Ne rum q3 anna p̄phetissa modicū aliquid 7 nō nimis claz de christo disseruit euāgelij: nō scriatiz induxit que ab ea sunt dicta. forsā aut ob hoc aliquis symeonē puenis se fatebit: eo q̄ is quidē formā legis gerebat. nā 7 ipsum nomē notat obediētiā: illa vero gratie: quod interpretatio nominis manifestat: inter quos christus medius erat. ic̄ circo illū quidē dimisit cū lege morientē: hanc vero fouet vltra viuēte per gratiā. BEDA: Juxta intellectū etiā mysticū auna ecclesiā significat: que in p̄nti sponsi sui est morte quasi viduata. Nūmerus etiā annorū viduitatis eius ip̄s ecclesie designat: quo in corpore cōstituta pegri natur a dño. septies qdē duodeni. 84. faciunt: 7. 7. qd̄m ad huius seculi cursum qui diebus. 7. voluit. xj. vō ad perfectionē doctrine apostolice p̄tinent. Ideoq3 siue vni uersalis ecclesie: seu quelibet aīa fidelis que totū vire sue tēpus apostolicis curat mancipare institutis: octoginta quatuor annis dño seruire laudat. Tempus etiā septem

annorum quo cū viro suo manserat congruit: nam p̄pter dñice p̄uilegiū maiestatis quo i carne versatus docuit: in signū perfectionis simplex septē annorū est numerus ex p̄fessus. Arridet etiā ecclesie mysterijs 7 annorū 7 grā eius interpretatur: 7 filia est phanuelis: qui facies dei dicitur 7 de tribu aser. i. beati descendit.

Et vt perfecerunt oīa fm legē dñi reuersi sunt in galileam in ciuitatē suam nazareth. Puer autē crescebat: 7 confortabatur plenius sapientia: 7 gra tia dei erat in illo. Et ibant parentes eius per oēs annos in hierusalem in die solēni pasche.

BEDA: P̄termisit hoc loco lucas que a mattheo sa tis exposita nouerit: dñm videlicet post hoc ne ab hero de necandus inueniret: in egyptū a parentibus esse vela tum: de egyptoq3 herode sic demū in galileā reuersum: na zareth ciuitatē suā 7 inhabitare cepisse. Solent. n. euange listē singuli sic omittere quedā: que vel ab alijs cōmemo rata viderunt: vel ab alijs cōmemorāda in spiritu p̄reli derūt: vt cōtinuata sue narratōis serie: q̄si nulla p̄termisit se videant: q̄ tñ alterius euāgeliste cōsiderata scriptura q̄ loco transita fuerint: diligens lector inueniat. Unde mul tis p̄termittis lucas dicit: Et vt perfecerunt oīa 7 legē dñi: reuersi sūt i galileā ciuitatē suā nazareth. THEO. Erat quidē eo3 ciuitas bethleē sicut patria: nazareth vō tanq̄ habitaculū. AVG. de con. euāge. forte aut hoc mouet: quomodo dicat mattheus p̄pterea cū puero pa rentes eius isse in galileā: q3 metu archelai in iudeam ire noluerunt cū p̄pterea magis isse in galileam videant: q3 ciuitas eo3 erat nazareth galilee: sicut lucas hic nō tacet. Sed intelligendū est: vbi angelus in somnis in egypto di xit ad ioseph: Surge 7 accipe puerū 7 matrē eius 7 vade in terram israel: sic intellectū primo esse a ioseph: vt pua ret iustum se esse pergere in iudeam: ipsa. n. intelligi p̄mū: tūa potuit terra israel: porro autē postea quoniā cōp̄ta illic regnare filiū herodis archelai: noluit obicere se illi periculo: cum posset terra israel etiā sic intelligi: vt etiam galilea illi deputaret: q3 7 ipam populus israel icolebat.

GRECVS: Vel aliter: Enumerat hic lucas tēpus ante descensum in egyptū: neq3. n. ante purgationē eā ioseph deduxisset. Ante vō q̄ in egyptum descendere: nō re ceperant per oracula vt nazareth pergerent: immo quasi libentius in patria conuersantes illuc vltro pergebant. Cū. n. ad nihil aliud ascensus in bethleē euenerit: nisi cau sa descriptionis: expedito eo cuius causa ascēderant: de scendunt in nazareth. THEO. Poterat aut fm corpus ex ipso vtero in mensura mature etatis p̄dire: sed videretur hoc fm phantasiā: p̄pterea paulatim cresce. vñ sequit: Puer autē cresce. 7 confortabatur. BEDA: Notāda est distinctio verborū: q3 dñs iesus christus in eo q̄ puer erat. i. habitū humane fragilitatis induerat: crescere 7 cō fortari habebat. ATHANA. Ceterū si fm quosdam caro in diuinā natura mutata est: quō capiebat augmen tum: increato. n. augmentū attribueret nefariū est. CY RIL. Decēter vō etatis incrementō sapie cōiunxit aug mentum cū dicit: Et confortabatur. i. spū: nā iuxta mensuram etatis corporee: natura diuina sapia 7 p̄p̄iā reuelabatur. THEO. Si. n. dum parvus etate erat oēm sapiē tiam demonstrasset: videret. p̄digiū: s3 per p̄fectū etatis seipsum ostendebat: vt totū 7 plerū oibē. Nō autē quasi suscipiens sapiām spū confortari dicitur: quod. n. ab ini tio perfectissimū ē: quō pōt deinde perfectus fieri: vnde sequitur: Ple. sapi. 7 grā dei erat in illo. BEDA: Sapiē tia quidē: q3 in ip̄o habitat oīs plenitudo diuinitatis cor poraliter. grā autē q3 homini iesu christo magna grā do natū est: vt ex quo homo fieri cepisset: perfectus eēt 7 de us: multo aut magis in eo q̄ verbū dei 7 deus erat. nec confortari indigebat: nec habebat augeri. Adhuc aut cū

AB. parvulus
Reuerſe hec
duo folia an
tecedentia.

Nissenus. a.

Nissenus. a.

possent incircūcisum christū recipere. **BEDA** in ho. Et enā nobis obediēdi virtutem cōmēdaret exēplo: et ut eos qui sub lege positi legis onera portare nequieverant: sua cōpassione iuuaret: ut q̄ in similitudine carnis peccati aduenit: remediū quo caro peccati consueuerat munda- dari nō respuit. Idē enī salūtere curatōis auxiliū circūcisio in lege cōtra originalis peccati vuln' agebat: qd nūc baptisimus reuelatē grē tēpore cōsueuit: excepto q̄ regni celestis ianuā nōdū intrare poterant: tū in sinu abrae post mortē brā requie p̄solati supne pacis igressus spe felici ex- pectabāt.

ATHANA. Nihil enī aliud exprimebat circūcisio nisi generatōis venuste spoliatiōe p̄ h̄ q̄ circūcisiebāt pars corpis: q̄ corpalis natiuitatē cā exstī. Hoc autē nūc tēpore agebat i signū futuri p̄ christū baptisima- tis: circūcisio postq̄ venit signatū cessauit figura. vbi nāq̄ tota vetustas tollit p̄ baptisimū: supflūū ē qd parti sectio p̄figuratur. **CYRIL.** Octauo autē die cōsueuērat carnalē celebrari circūcisio. octauo. n. die christus a mor- tuis resurrexit: et insinuat nobis spiritalē circūcisio. n. e. tunc omnes gentes baptizantes eos. **BEDA:** In ei' autē resurrectione p̄figurata ē vitāq̄ nra resur- rectio et carnis et spūs. christi. n. circūcisus nram naturā docuit et nūc p̄ ipm a vitioz labe purgandā: et in nouissi- mo die a mortē peste restaurandā. et sic dñs octaua die: h̄ ē post septimā sabbati resurrexit: ita ipsi post sex hui' se- culi etates: et septimā sabbati aīaz. que nūc iterū in alia vita gerit: q̄ octauo tēpore surgem. **CYRIL.** Scdm autē legis p̄ceptū eodē die ipositionē nois recepit. vñ se- quit: Vocatū ē nōmē eius iesus. qd iterū saluator. edit: enī fuit ad totius orbis salutē: quā sua circūcisioe p̄figu- raui: fm q̄ apostolus dicit: Circūcisus estis circūcisioe nō manufacta i expoliatiōe corpis carnis. s. i. circūcisioe xpi.

BEDA i ho. Et qd eodē die sue circūcisiois nomē accepit: ad imitationē p̄sice obseruatōis fecit. Abzā. n. q̄ primū circūcisiois sacramentū accepit: p̄ die sue circū- cisionis amplificatiōe nois bñdict. p̄meruit. **ORI.** No- mē autē iesu glorioz oīaz cultu dignissimū: nomē qd est sup oē nomē: nō deuit p̄mū ab hoībus appellari: neq̄ ab eis afferrī in mūdū. vñ signatē euāgelista subdit: Qd vocatū est ab angelo p̄mūq̄ in vtero p̄cipere. **BEDA** hui' autē nois etiā electi i sua spiritali circūcisioe parti- cipes exstīte gaudent: ut sicut a christo christiani: ita etiā a saluatore saluati vocent: quod illis a deo vocabulū nō solum p̄mūq̄ in vtero ecclesie per fidē conciperet: s. et etiā ante tēpore secularia vocatū est.

Et postq̄ impleti sunt dies purgationis eius fm legem moysi: tulerunt illū in hierusalem: ut si- sterent eum dño: sicut scriptū est in lege dñi: Quia omne masculinū adaperiens vuluā sanctum dño vocabitur. Et ut darent hostiam fm q̄ dictū est in lege dñi: par turturū aut duos pullos colūbaz.

CYRIL. Post circūcisioe rursus expectat purgatiōis tēpus. vñ dī: Et postq̄ impleti sunt dies purgatiōis ei' fm legē moysi. **BEDA:** Si legis ipsius vba diligētius spe- xeris: p̄fecto reperies q̄ ipsa dei genitrix sic a cōmixtio- ne virilit: sic a legali sit iure imūne. Nō. n. oīs mulier pa- riens: s. ea que suscepto semine pepit designat imūda: rī- tuq̄ legis docet esse mūdāda: ad distinctionē. s. illius que virgo cōcepit et pepit. Et ut nos a legis vinculo solueret- mur sicut christus: ita et beata maria legi ē spōte subiecta.

TITVS. Quā elegāter euāgelista pulit q̄ cōpleti sunt dies purgatiōis ei' fm legē: nā reuera nō incubebat neces- sitas virgini sacre: ut dies purgatiōis ei' expectaret: que cū ex spūs cōcepissz caruit cōiugio. Sequit: Tulerunt illū in hierusalē ut sisteret eū dño. **ATHANA.** Et qd a paternis aspectibz latuit dñs: aut qd loc' excipit ab eius iperio: ut ibi exstēdo semot' a patre sit: nisi asserat

hierosolymā: et introducat in templū? Sed forte cā nostri huiusmodi scripta sunt. Sicut. n. nō grā sui hō factus est: et circūcisus in carne: sed ut nos p̄ grāz faceret deos: et ut spiritalē circūcisidamur: sic p̄pter nos sustit dño: ut oīscā- mus deo p̄itare nos ipsos. **BEDA:** Post tricesimum autē et tertiu circūcisiois die dño sustit: mystice insinuat nōmē nisi circūcisus virgō: dñicis dignū ē cōspectibus neminē nisi mortalitatis nexibus absolutū supne ciuita- tis gaudia posse p̄fecte subire. Sedq̄: Sicut scriptū est i le- ge dñi. **ORI.** Ubi sunt q̄ deū legis negāt a christo fuisse in euāgelio p̄dicatū? An putandū ē: q̄ filiū suū bon' de' sub lege inimici fecit: quā ipse nō dederat? In lege. n. moy- si scriptū ē qd seqt: Quia oē masculinū adaperiens vuluā sanctū dño vocabit. **BEDA:** Quod dicit: Adaperiens vuluā. et hoīs et pecoris p̄mogenitū significat: qd virūq̄ sanctū dño vocari: atq̄ ideo sacerdotis ē p̄ceptū est: ita dūtaxat ut p̄ hoīs p̄mogenito p̄ciū acciperet: et oē aīal imundū redimi faceret. **GRE.** nisenus: Hoc autē legis decretū i solo incarnato deo singulariter: et ab alijs disse- renter impleri videt. Ipse nāq̄ solus ineffabilis conceptus ac incōprehensibiliter edit: virginālē vterū aperuit: nō aī a cōubio reueratū: suans et post partū mirabile inuolabī liter signaculū castitatē. **AMB.** Nō enī virilis coit' vul- ue virginālīs secreta reuerat: s. imaculatū semē inuola- bili vtero spūs sanctus infudit. Qui ḡ vuluam sanctifica- uit alienā: ut nasceret p̄pheta. hic est q̄ aperuit manū sue vuluā: ut imaculatus exiret. **BEDA:** Quod ḡ ait: Ada- periens vuluā. cōsueuē natiuitatis more loq̄: non q̄ dñs sacri ventris hospitii: qd igressus sanctificaret: egressus deuīrginasse credēdus sit. **GRE.** nisenus: Solus autē hic part' masculinū spiritalē ē cōspicit: q̄ nil de femineitate culpe portauit. vñ reuera sanct' vocat' est. vñ et gabriel q̄ sibi decretū ad ipm solū p̄nere memorans dicebat: Qd ex te nasceret scm vocabit fili' dei. Et i ceteris qd ē p̄moge- nitis sanctos illos vocari euāgelica solertia statuit: tanq̄ oblatiōe diuina sortitos huiusmōi nomē: at in ton' p̄mo genito creature: qd nascit sanctū p̄nūciat angelus: q̄ ipse sanctū exstēs. **AMB.** Solus. n. p̄ oīa i natis de femina sanct' dñs iesus q̄ tene p̄tagia corruptele imaculati par- tus nouitate nō sentit: et celesti maiestate depulerit: nā si lraz seqmur: quō scūs oīs masculus: cū mltos sceleransū mos fuisse nō lateat. Et ille sanct' p̄ que figurā futuri my- sterij legis diuine p̄scripta signabat: eo q̄ solus sanct' ec- clesie virginis ad generandos p̄p̄los ap̄iret genitale secre- tum. **CYRIL.** Op̄funditatē scīaz sapie et scientie dei: offert hostias q̄ p̄ singulas hostias hono- rat cū patre: figu- ras legis custodit veritas: q̄ legis ē cōditō: sicut de' legē custodiuit ut hō. vñ seqt: Et ut daret hostiā fm q̄ dictum erat in lege dñi: par turturū: aut duos pullos colūbarū.

BEDA in ho. Hostia autē hec paup̄z erat. p̄cepit q̄p- pe dñs i lege: ut q̄ possent agnū p̄ filio aut filia: siml et tur- turū siue colūbaz offerrent. Qui vō nō sufficībāt ad offe- rendū agnū: duos tā turtures ut duos colūbe pullos of- ferrent: ergo dñs cū diues cēt: paup̄ fieri dignat' ē: ut nos sua paupertate diuitiaz suarū donaret esse participes. **CYRIL.** Videndū autē qd hec oblata insinuat. Nimi- rū loquacissima ē turtur i auibz: at colūba ē aīal māsūtū. Talis autē factus ē erga nos saluator: māsuetudinē p̄fecte colēs: et ut turtur orbe allexit: replēs hōmī suū p̄p̄is me- lodijs. Occidebat ḡ turtur at colūba: ut ipse p̄ figuras vo- bis pandat passur' i carne. p̄ vitā mūdī. **BEDA:** i ho. Vel colūba simplicitatē: turtur idicat castitatē: q̄ et colū- ba simplicitatis: et castitatis amator ē turtur: ita ut si piū gem casu p̄diderit nō vltra aliā querere curet. Merito er- go turtur et colūba dño offerunt i hostiā: q̄ simplex et pu- dica fidelium cōuersatio est illi iusticie sacrificiū gratum.

ATHANA. Ideo vō bina iussit offerri: q̄ hoīe cō- sistēte ex aīa et corpore: duplū a nobis poscit de': castitatz et mansuetudinē: nō solū corporeis s. et aīaz aīe: alioq̄n crī-

homo fictor: et hypocrita: gerens in tegumentum occulte malicie innocentia apparente. BEDA: in ho. Cum vo-
vtr: aq3 auis pp3 puerudine gemedi pites sanctoz luc3
designet: in h3 in differut q3 turtur soliuagus: coluba aute
gregatim volare cosuevit: et ob id iste secretas ozanonu3
lachrymas: illa publicos ecclesie couent3 insinuat. BE-
DA sup luc3: Ciel coluba que gregatim volat: actiue vi-
te frequentia demonstrat. Turtur q3 singularitate gaudet:
speculatiue vite culmina denotat. Et q3 eque vtraz3 p3 di-
to3 accepta est hostia: cosulte lucas vtru3 turtures an pul-
li colubaz3 p3 dno sint oblati no dixit: ne vnu alteri viuen-
di ordine pferret: s3 vtru3q3 sequendu3 doceret.

Et ecce homo erat in hierusal3 cui nomen sy-
meon. Et homo iste iustus et timoratus expectas
cosolatione israel: et spussanctus erat in eo. Et re-
sponsum acceperat a spussco: non visurum se mo-
tem nisi prius videret chistu dñi. Et venit in spu
in templu. Et cu inducerent pueru iesum paries
cius: vt facerent fm consuetudine legis pro eo: et
ipse accepit eum in vlnas suas.

AMBRO. No solu ab angelis et pphetis a pasto3ib3
et a parentib3: s3 etia a senioribus et iustis generatio dñi
accepit testimoniū. vñ dñ: Et ecce h3 erat in hierusal3 cui
nomen symeon: et h3 iste iustus et timoratus. BEDA: Q3
difficiliter iusticia sine timore custodi: no illu dico timo-
re q3 teporalia sibi bona subtrahi phozesset: que3 pfecta
dilectio foras mittit: s3 timore dñi sanctu3 q3 manet i secu-
la: quo ins3 deu3 quato ardenti3 diligit: tato solerti3 offen-
dere cauet. AMB. Et bñ iustus q3 no sua s3 ppli gratia
requiebat: vñ seq3: Expectas cosolatione israel. GRE-
nisenus. No vtiq3 mudana felicitate i cosolatione israel
prudēs symeon expectabat: s3 vera traslatione ad vitam
decorē separatione a legis vmbra: habuerat naq3 p ora-
cula q3 visurus esset chistu dñi priusq3 de seculo pñi tras
migraret. vñ seq3: Et spussanctus erat in eo. a quo. s. iusti-
ficabat. Et respon. ac. a spussan. no vi. se mo. nisi prius
videret chistu dñi. AMBRO. Cupiebat ipse q3 dem
co: ptece vinculis fragilitatis absolui: s3 expectabat vide-
re pmissum: sciebat. n. q3 beati oculi q3 videret. GRE-
xvii. moza. In quo etia discim3 quato desiderio ex ple-
be israelitica sancti viri incarnatois eius mysteriu vide-
re cupierut. BEDA: Videre aut motu experiri eaz3 si-
gnificat: multuq3 felix motu videbit carnis quicuq3 chri-
stum dñi prius oculis carnis videre satagerit: pueratio-
ne habedo in celesti hierusal3: tēpli dei limia frequando
h3 est sanetoz in quibus deus habitat exēpla sectado. Ea-
dem aut spūs grā qua olim ventur3 p cognouerat et nunc
veniente cognovit. vñ seq3: Et venit in spiritu in templu.

ORI. Et tu si vis tenere iesum: et amplexari manib3: oi
labore nitere: vt dñe habeas spiritu: ventafq3 ad tēpluz
dei. Seq3. n. Et cu idu. pue. iesu parē. ei. s. maria m3 et io-
seph q3 putabat p3. Ut faceret s3 puerudine legis p co: et
ipse accepit eu i vlnas suas. GRE nisenus: Quā beat3 il-
le sacer. ad sacra introit3: p que ad vite terminu matura-
uit. Beate manus q3 verbu vite palpauerut: et vlnē q3 q3
ad susceptione parauit. BEDA: Accepit aut iustus fm
legē puez suu in vlnas suas vt significet iusticia opum q3
ex lege erat per manus et brachia figurato3: humili q3 dē:
sed saluari fidei euāgelice grē imitadu. Accepit senior i-
fante chistu: vt insinuet h3 seculu q3i senio iaz defessuz ad
infantia et innocentia chistiane puerfatiois reditu3.

Et benedixit deu et dixit: Nunc dimittis ser-
uū tuū dñe fm verbū tuū in pace. Quia viderūt
oculi mei salutare tuū. Quod parasti ante faciem
oium populoz. Lumē ad reuelatione gentiuz: et

gloriam plebis tue israel.

ORI. Si ad tactu simb3ie vestimēti mlier sanata ē: qd
putandu est de symeone q3 in suas vlnas accepit infan-
tē et gaudebat vidēs puulū a se gestari: q3 venerat ad victos
resolundos: scies neminē cū posse de claustro corporis
emittere cū spe future vite: nisi is quē in brachijs ptebat
vñ dñ: Et benedixit deu et dixit: Nunc dimitt. ser. tuum dñe.

THEO. Qd dicit dñe: cositētis ē: q3 ipse mortis ē et vi-
te dñs: et sic puez quem suscepit deu cositet. ORI. q. d.
qd dñu chistu no tenebat: clausus erā: et de vinculis exire
no poterā. BASI. Si aut voces iustoz inq3ras: oēs sup
h3 mudo et eius flebilis moza igemiscut. Deu mibi dicit da-
uid: q3 incolat me3 plangarus est. AMB. Vide ergo in
stū velut corporee carcere molis inclusum velle dissolui
vt incipiat eē cū chisto. s3 q3 vult dimitti: veniat in tēplu:
veniat in hierusal3: expectet chistu dñi: accipiat in mani-
bus verbū dei: et cōplectat velut q3busdā fidei sue brachi-
is: tūc dimittet: vt no videat mortem qui viderit vitam.

GRECVS: Symeō aut bñ dicebat de eu iter ceteraz3: q3
multa sibi facta sortita erat efficacie veritate: nā psolet: o-
nem isrl oculis pspicere meruit: et manibus potare: et io-
dicit: Secudu verbū tuū. i. cū finē obtinuerim. pmissoz:
at vbi visibiliter sensi qd desiderabā: nūc soluis tui fuit:
nec gustu mortis attonitū: nec hesitatiois cogitationibus
cōturbatū. et io subdit: In pace. GRE nisenus: Quia
postq3 chistus culpā hostile destruxit: nos quoq3 patri
reccōstiauit: facta est traslatio sanetoz in pace. ORI.
Quis est aut q3 de seculo isto recedit in pace: nisi is q3
ligit q3 de erat i chisto mudu recōstias sibi: nibilq3 ha-
berit inimicu3 deo: s3 oēm pacē bonis i se opib3 assumptu.

GRECVS: fuerat aut sibi repromissum no visurū se
mortē: nisi p3 videret chistu dñi: et io h3 plenū oñdes sub-
dit: Quia viderūt oculi mei salutare tuū. GRE nisenus:
Beati oculi tui tā aie q3 corpis: hi qdē visibiles deū susce-
pientes: illi vñ no solū que visa sunt atredentes: imo illu-
minati fulgore spūs dñi vñ in carne cognoscetes. saluta-
re nāq3 qd tuis oculis pcepisti: ipse iesus est: quo noiefa-
lus declaraf. CYRIL. fuerat aut chistu mysteriu q3
patuit in vltimis tepozib3 seculi pparatū an mudi oia3
nē. vñ seq3: Qd parasti an facie oiu3 ppoloz. ATHA-
NA. s. pfecta toti mundo p xpm salutē. q3 iter ergo supra
dictū ē: q3 expectabat israel cosolatione: eo q3. s. tuc tūmā
eē cosolatione isrl agnouit in spu: cū et oibus pplis para-
tum est salutare. GRECVS: Attēde etia sagacitate3 ol-
gni et veneradi senis: anq3 dign3 videret beate visiois: p-
stolabat solamē israel. Ut aut q3 sperabat obtinuit: ex-
mat se vidisse salutē oiu3 populoz: adeo. n. ifantis infa-
bile iubar illustrauit eu: vt pcessu teporis secutura mortē
bi fieret nota. THEO. Signāter aut dicit: An facies:
vt. s. oibus ei3 incarnatio appareret. hoc aut salutare dñi
esse gentiū lumē: et gloria israel. vñ seq3: Lumē ad reuelā-
tionē gentiū. ATHANA. Gentes. n. an chisti adue-
tum i vltimis tenebris erat pstituit: cognitōe diuina pua-
te. CYRIL. S3 chist3 adueniens fact3 est lux tenebreosa
et terraticis: quos diabolica man3 pressit. Vocati sunt aut
a oco patre ad noticiā filij: q3 ē lux vera. ATHANA.

Israel aut lz tenuiter lege illuminabat: et io no dicit q3
mē illis ptulerit: s3 subdit: Et gloria plebis tue israel. Me-
mozas antiquā hystoria: q3 sic olim moyses oim alloq3
do gloriosam retulit faciē: sic et ipsi diuinā humanitatis
lucē pringētes: vetus abijciētes velamēti candē imaginē
transformarent de gloria in gloria. CYRIL. Nā q3 dñi
dam co3 iobediētes fuerint: n3 reliquie salute facie sunt:
p chistu puenerūt ad gloriā. Hāz pmitte fuere diut apo-
stoli: quoz3 fulgores vniuersum orbē illumināt. fuit enī
chistus singulariter isrl glia: q3 fm carne3 ex eis pcessit:
quis cunctis vt de3 pesseret p secula bñdictus. GRE ni-
senus: Et ideo signāter dicit: Plebis tue: q3 no ab eis mē
est adoratus

panlatim crescente eo ipso manifestabat seipsum: et quod
vis sapientior ab audientibus et videtur: censebat. **GRE**
CVS: proficiebat ergo secundum etatem quod de corpore in virilem
statu promoto: sapia autem per eos quod ab eo diuina docebant
gratia vero qua cum gaudio promouemur: credentes in fine ob
tinere que ab ipso promissa sunt: ut hoc quod de apud deum ex eo
assumpta carne paternum opus peregit: apud homines vero per
conuersationem eorum a cultu idolorum ad summam trinitatis no
ticiam. **THEO.** dicit enim: Apud deum et homines: quod prius
debet placere deo et postea hominibus. **GRE.** nisenus: Dis
ferenter etiam proficit verbum in his qui ipsum suscipiunt: fin
enim mensuram illius apparet: aut infans: aut adultus:
aut perfectus.

III.

Anno autem quindecimo ipsius tyberii cesa
ris procurante pontio pilato iudea: tetrar
cha autem galilee herode: philippo autem fra
tre eius tetrarcha iudee: et traconitidis regionis: et
lysania abiline tetrarcha: sub principibus sacer
dotum ana et caypha: factum est verbum domini super io
annem zacharie filium in deserto.

GRE in homi. Redemptoris precursor: quo tempore
verbum predicationis accepit: memorato romane reipu.
principis et iudee regibus designat cum dicit. Anno autem quinto
decimo ipsius tyberii cesaris. quia n. illius predicare veniebat
quod ex iudea quosdam et multos ex gentibus redempturus erat:
per regem gentium et principes iudeorum predicationis eius tempora
designant. Quia autem gentilitas colligenda erat in roma
na republica: unus presuisse describit cum dicit: Imperator ty
berii cesaris. **GRECVS:** Mortuo. n. augusto monar
cha a quo romani principes nomine augusti adepti sunt: ty
berius post illum ad iura monarchie succedens. xv. annus
suscepti principatus agebat. **ORI.** Et in prophetico quidem
sermone solus iudeis predicator: solus iudeorum regnum descri
bitur. **Ussio** inquit: Esaias in diebus regis ioathan et achaz
regum iuda. at in euangelio quod erat predicandum vniuerso
mundo dominus describit tyberii cesaris: quod totius orbis dominus
videbat. verum si solum hi qui sunt de gentibus essent saluandi
fatis erat solus tyberii facere mentionem. **S3** quod oportet
bat et iudeos credere: ob hoc etiam iudeorum regna descri
bunt: seu tetrarchie cum subdit: Procurante pontio pilato
iudea: tetrarcha autem galilee herode: philippo autem fratre
eius tetrarcha iudee et traconitidis regionis: et lysania abi
line tetrarcha. **GRE.** in homi. Quia n. iudea erat per cul
pa perfidia dispendenda: in iudee regno per partem et partem pluri
mi principabant: fin illud: Omne regnum in seipsum diuisum
desolabit. **BEDA:** Pilatus quidem. xij. anno tyberii cesa
ris in iudea missus per curationem gentis suscepit: atque ibi per
decem continuos annos usque ad ipsum pene finem tyberii perdura
uit. Herodes autem et philippus et lysanias filii sunt herodis
illius: sub quo dominus natus est: inter quos et ipse herodes ar
chelaus frater eorum decem annis regnavit: quod a iudeis apud
angustum criminatur: apud viennam exilio perijt. Regnum autem
iudee quo minus validum fieret idem augustus per tetrarchias
diuidere curauit. **GRE.** in ho. Et quod ioannes illi predica
uit: qui simul rex et sacerdos existeret: lucas euangelista pre
dicationis eius tempora non solum per regnum: sed etiam per sacerdotum
designauit. vñ subditur: Sub principi. sacer. anna et caypha.
BEDA: Ambo quidem incipere predicatione ioannis. i. an
nas et cayphas principes fuisse sacerdotum: sed annas illum an
nus: cayphas vero cum quo crucem dominus ascendit administrabat
tribus alijs in medio pontificatu puncti: vix hi maxime
qui ad omni passionem pertineret: ab euangelista commemorant. Le
galibus namque tunc precepti veri et ambitione cessantibus: nulli po
tuit honor vite vel generis merito reddebatur: sed roma
na potestate summa sacerdotum prestantia. Iosephus. n. refert quod
valerius gracchus anna a sacerdotio deurbato ismahel

pontificem designauit filium baphi: sed etiam hunc non multo
post abijt: eleazar autem pontificis filium surrogauit.
post annum vero hunc arcebat officio et simoni cuidam caphi fi
lio pontificat: tradidit ministerium: quo non amplius ipse quod
vñ anni spatium perficeret iosephum cui et cayphas nomen fuit
ita accepit successorem: per hoc de ipso quod dominus noster docuisse de
scribit: intra quadriennij spatia coartat. **AMB.** Longre
gaturus autem ecclesiarum dei filius: ante operam in fuulo. Et io bñ dicit:
factum est verbum domini super ioannem zacharie filium: ut ecclesia non ab
hoie cepit sed a verbo. Bñ autem lucas pendio usus est: ut io
annem declararet prophetam dei. factum est super eum verbum dei: alia
non adderet. nullus. n. eget iudicio sui quod verbo dei abundat:
vñ itaque dicitur: oia declarauit. At vero mattheus et marcus et
vestitu et cinctu et cibo prophetam declarare voluerunt.

CHRY. Verbum autem dei hic mandatum esse dicitur: quod non a se
venit zacharie filius: sed deo ipsum mouente. **THEO.** Per
totum autem ipsa preteritum usque ad sui ostensionem occultus fuit in de
serto. et hoc est quod subdit: In deserto. ut nulla suspitio inna
scat hominibus ut gratia affinitat ad christum vel conuersationis a
tenuis animis: talia de ipso testaret. vñ ipse testificans dicebat
Ego nesciebam illum. **GRE.** nisenus: Simul etiam qui in spiritu
et viute helie hac vita ingressus est: amor a conuersatione hu
mana insubiliu speculatio vacans: ne huiusmodi fallacis
que per sensus ingerit assuet: quandoque per errorem incur
reret erga viri boni discretionem. Et io ad tantam diuinam
gratiam eleuatur: et apicem: ut plusquam propheti sibi gratia fundere
et quod mundus et expressus cuiuslibet naturalis passionis desiderium su
um a principio usque ad finem diuinis aspectibus obtulit.
AMB. Desertum etiam est ipsa ecclesia: quod plures filij deserte
magis quam eius quod habet virum. factum est ergo verbum domini ut quod erat
ante desertum: fructum nobis terra generaret.

Et venit in omnem regionem iordanis predicans
baptismum penitentiae in remissionem peccatorum: sicut scri
ptum est in libro sermonum esaias prophete: Vox cla
mantis in deserto: parate viam domini: rectas facite
semitas eius. Omnis vallis implebitur: et ois mons
et collis humiliabitur. Et erunt praua in directa et
aspera in vias planas: et videbit omnis caro sal
utare dei.

AMBRO. factum verbum vox secuta est. Verbum. n. prius
intus operatur: sequitur nobis officium. vñ dicit: Et veni in omnem regio
nem iordanis. **ORI.** Iordanis idem est quod descendens: descen
dit. n. dei fluuius: aqua salubris. Que autem loca decebat per
ambulare baptista: nisi iordanis circum adiacetia: ut si que
penitere contingeret penitus occurreret fluuii humilitas ad
recipiendum penitentiam baptismum. Subdit. n. per dñi. bapti. peni. i. re
missio. peccatorum. **GRE** in ho. Cuius legem liquet: quod io
annes baptismum penitentiae non solum predicauit: vix etiam quibusdam de
dit: baptismum suum in remissionem peccatorum dare non po
tuit. **CHRY.** super ioannem. Cui. n. non dum oblata esset hostia
nec descendisset spiritus: qualiter erat fides remissio: Quid est
ergo quod lucas dicit: In remissionem peccatorum: Erat siquidem iu
dei ignari: nec culpas proprias pendebat. Quia igitur hec erat
causa malorum: ut peccata agnosceret ad redemptorem querendum: ve
nit ioannes hortans illos penitentiam agere: ut per penitentiam effecti me
litores atque contriti ad recipiendam veniam satagant. Aptus ergo
cui dixisset: quod venit predicans baptismum penitentiae in remissionem
peccatorum. q. v. Iecirco suadebat illis penitere: ut subse
quentem veniam facilius impetrarent: credentes in christum. n. nisi
penitentia ducerent: nequaquam exposeret gratiam. vñ baptismum il
lud nulla alia habet causam: nisi quod preparatoriu erat ad fidem christi.

GRE in ho. Vel ioannes dicit predicans baptismum penitentiae in
remissionem peccatorum: quoniam baptismum quod peccata solueret: quod
dare non poterat predicabat: ut sicut incarnatum verbum per
fuerat in verbo predicationis: ita baptismum penitentiae quo peccata sol
uunt: percurreret suo baptismate quod peccata soluere non possunt.